

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Roeselare - Honzebroekstraat

Titel

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Roeselare - Honzebroekstraat

Auteurs

David Demoen en Kim Fredrick

Opdrachtgever

Hectaar nv

Projectnummer

2017-0096

Plaats en datum

Gent, januari 2017

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 357

ISSN 2033-6896

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Bureauonderzoek	4
2.1	Landschappelijke en bodemkundige situering.....	4
2.1.1	<i>Topografische situering</i>	4
2.1.2	<i>Landschap en geologie</i>	5
2.1.3	<i>Bodem</i>	12
2.2	Historiek en cartografische bronnen.....	14
2.2.1	<i>Historiek</i>	14
2.2.2	<i>Cartografische bronnen</i>	15
2.3	Archeologische data	21
2.3.1	<i>Centrale Archeologische Inventaris</i>	21
2.3.2	<i>Ander archeologisch onderzoek in de omgeving</i>	24
2.4	Archeologische verwachting	26
3	Methode	27
3.1	Veldwerk.....	27
3.2	Strategie voor de uitwerking	29
4	Resultaten	30
4.1	Bodem	30
4.2	Sporen en structuren: beschrijving en interpretatie.....	34
4.2.1	<i>Algemeen</i>	34
4.2.2	<i>Beschrijving en interpretatie van de sporen</i>	34
5	Vondstmateriaal	63
5.1	Aardewerk	63
5.2	Natuursteen.....	63
6	Besluit en advies	65
6.1	Synthese	65
6.1.1	<i>Nederzettingssporen</i>	65
6.1.2	<i>Houtskoolmeilers</i>	65
6.1.3	<i>Sporen van extensief landgebruik tijdens de nieuwe en nieuwste tijd</i>	67
6.2	Beantwoording onderzoeksvragen	68
6.3	Waardering en advies.....	71
6.3.1	<i>Waardering</i>	71
6.3.2	<i>Advies</i>	71
7	Bibliografie	72
8	Lijst met figuren	74
9	Bijlagen	76

9.1	Lijsten	76
9.1.1	<i>Fotolijst</i>	76
9.1.2	<i>Sporenlijst</i>	76
9.1.3	<i>Profielenlijst</i>	76
9.1.4	<i>Lijst monsters</i>	76
9.1.5	<i>Vondstenlijst</i>	76
9.2	Kaartmateriaal: Alle-Sporenplan	76
9.3	Digitale versie van het rapport, de bijlagen en het fotomateriaal	76

Technische fiche

Naam site:	Roeselare - Honzebroekstraat
Onderzoek:	Archeologische prospectie: proefsleuven
Ligging:	Honzebroekstraat Roeselare West-Vlaanderen
Kadaster:	Afdeling 1; Sectie A; Percelen 606B2, 607B, 608B, 611E, 612A, 613, 614B
Coördinaten:	Noordoost : X: 61.501 Y: 185.099 Zuidoost: X: 61.568 Y: 184.989 Zuidwest: X: 61.415 Y: 184.937 Noordwest: X: 61.305 Y: 185.068
Opdrachtgever:	Hectaar nv
Uitvoerder:	BAAC Vlaanderen bvba
Projectcode BAAC:	2017-0096
Projectleiding:	David Demoen
Vergunningsnummer:	2016/416
Naam aanvrager:	David Demoen
Terreinwerk:	David Demoen, Kim Fredrick & Camille Krug
Verwerking en rapportage:	David Demoen en Kim Fredrick
Trajectbegeleiding:	Sam De Decker (Agentschap Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen), Willem Hantson (Radar)
Bewaarplaats archief:	BAAC Vlaanderen bvba (tijdelijk)
Grootte projectgebied:	1.9 ha
Grootte onderzochte oppervlakte:	2.025 m ²
Reden van de ingreep:	Realisatie woonverkaveling
Bijzondere voorwaarden:	Opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed

Archeologische verwachting:	Rurale nederzettingssporen vanaf de metaaltijden, productielandschap houtskool, houtskoolmeilers, hoevedomein uit nieuwe tijd
Wetenschappelijke vraagstelling:	<p>De vraagstelling van het onderzoek, geformuleerd in de bijzondere voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding? - In hoeverre is de bodemopbouw intact? - Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving. - Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? - Behoren de sporen tot één of meerdere periodes? - Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie? - Wat is de relatie met de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie,...)? - Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? - Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats? - Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats? - Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen? - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud <i>in situ</i>)? - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet <i>in situ</i> bewaard kunnen blijven: <ul style="list-style-type: none"> 1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek? 2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek? - Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant? - Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welk

type staalnames is hiervoor noodzakelijk en in welke
hoeveelheid?

Resultaten:

Houtskoolmeilers, extensief ontginningslandschap

1 Inleiding

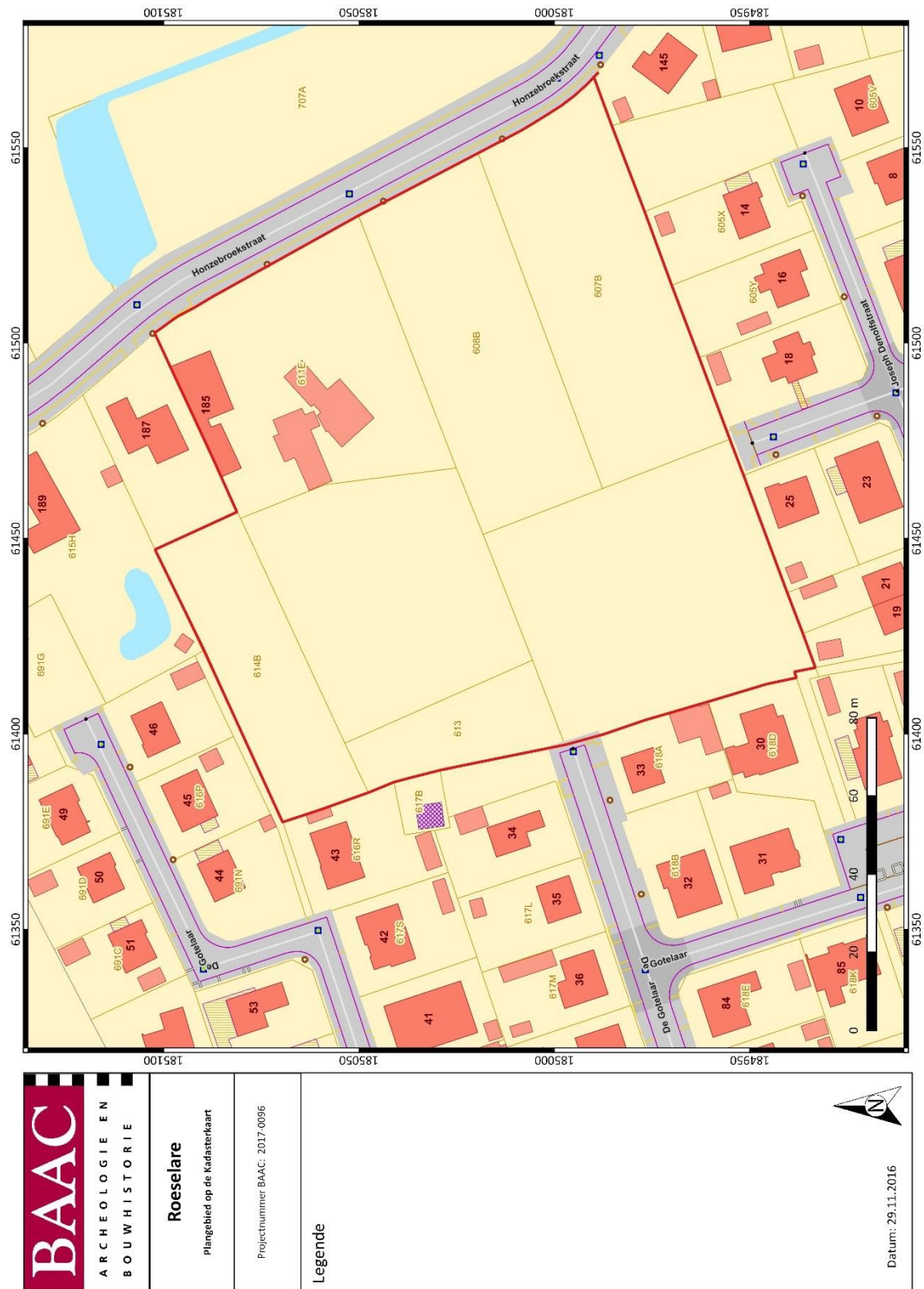

Naar aanleiding van de inrichting van een woonverkaveling aan de Honzebroekstraat in Roeselare, voerde BAAC Vlaanderen van 5 tot en met 6 december 2016 een archeologische prospectie met ingreep in de bodem uit. Dit onderzoek gebeurde in opdracht van Hectaar nv.

In het kader van het 'archeologiedecreet' (decreet van de Vlaamse Regering 30 juni 1993, houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, inclusief de latere wijzigingen) en het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist, in samenspraak met het Agentschap Onroerend Erfgoed, eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de verkaveling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de prospectie is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Projectverantwoordelijke was David Demoen. Kim Fredrick en Camille Krug werkten mee aan het onderzoek. Contactpersoon bij de bevoegde overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen, was Sam De Decker. Het project werd wetenschappelijk ondersteund door Willem Hantson van Radar.

Na dit inleidende hoofdstuk volgt een beknopt bureauonderzoek met de gekende bodemkundige en archeologische gegevens betreffende het onderzoeksgebied en haar omgeving, aangevuld met een samenvatting van het vooronderzoek. Vervolgens wordt de toegepaste methode geschetst. Daarna worden de resultaten van de archeologische prospectie gepresenteerd. Hieruit volgen een synthese en interpretatie van de occupatiegeschiedenis van het onderzoeksterrein.

Figuur 1: Situering onderzoeksgebied op de Kadasterkaart¹

¹ Geopunt Vlaanderen 2016.

Figuur 2: Situering onderzoeksgebied op een orthofoto²

² Geopunt Vlaanderen 2016.

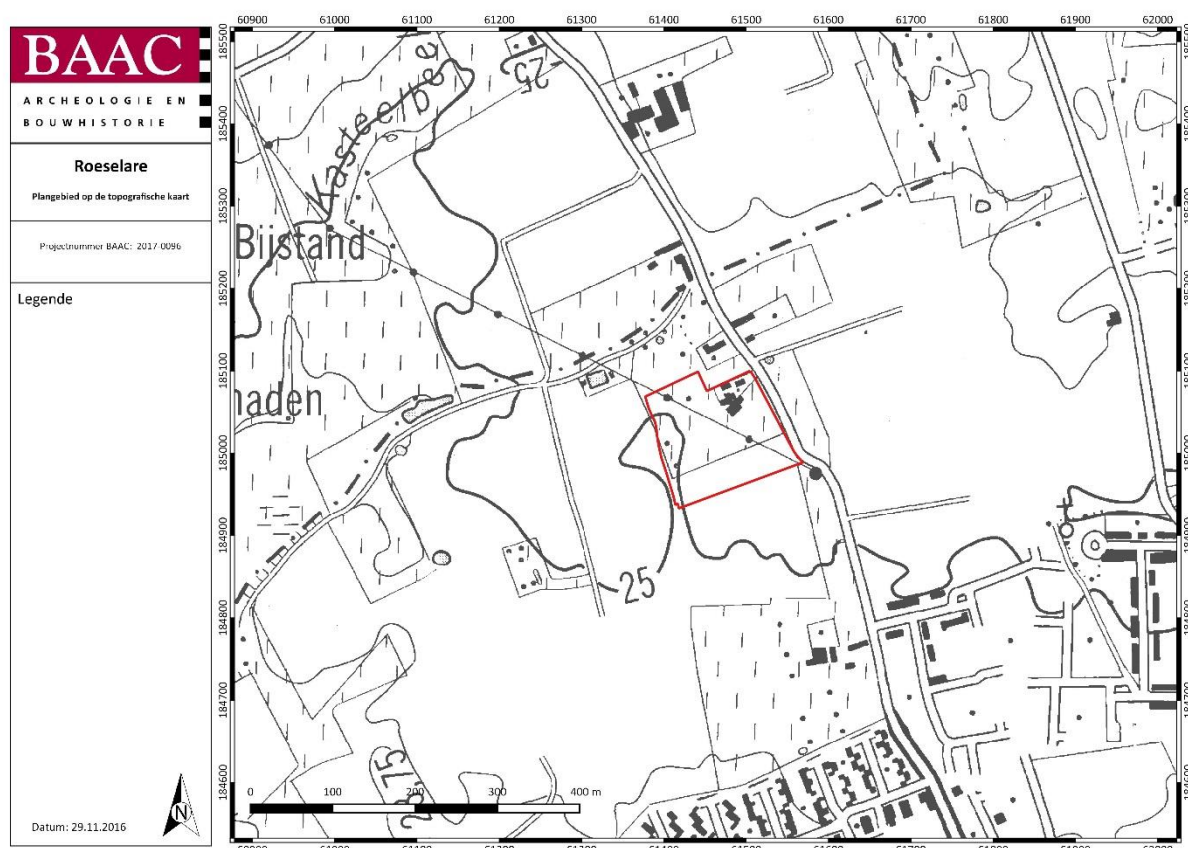
2 Bureauonderzoek

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie en archeologie met betrekking tot de onderzoekslocatie en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.1 Landschappelijke en bodemkundige situering

2.1.1 Topografische situering

Het onderzoeksterrein bevond zich op een kleine twee kilometer ten noordwesten van het stadscentrum van Roeselare. Vóór de verkaveling was het terrein ingericht als akkerland. In de noordoostelijke hoek van het onderzoeksterrein bevond zich een klein hoevedomein, dat uit een woning en twee stalgebouwen bestond. Het maaiveld kende een overwegend vlak reliëf, gelegen rond ca. 25 m +TAW.

Figuur 3: Situering onderzoeksgebied op de topografische kaart³

³ AGIV 2016.

2.1.2 Landschap en geologie

a) Landschappelijke situering

Het onderzoeksterrein situeert zich in het zuidelijke deel van het zogenaamde *cuestalandschap van Centraal West-Vlaanderen*, een landschap net ten westen van het Leiedal, dat gekenmerkt wordt door een opeenvolging van brede westnoordwest – oostzuidoost georiënteerde cuestaruggen. De toppen van deze ruggen bereiken een hoogte van 40 tot 50 m +TAW. De meest zuidelijke cuestarug, *het plateau van Hooglede-Lichtervelde-Tielt*, bevindt zich een tweetal kilometer ten noorden van het onderzoeksterrein.⁴

Enkele kilometers ten zuiden van de onderzoekslocatie bevindt zich *de Mandelvallei*, een 500 tot 700 m breed zijdal van de Leievallei, dat zich uitstrekt tussen Roeselare en Oostrozebeke. Aan de voet van de afgevlakte dalflanken van deze vallei bevinden zich resten van zandige laagterrassen, die niet hoger dan 17 m +TAW reiken. Onderin de Holocene Mandelvallei ligt een meer kleiige dalbodem, op een hoogte van ongeveer 15 m +TAW. De kleiige dalbodem is in een zandige vulling van het boven-Pleistocene dal ingesneden. Deze laatste is diep ingesneden in de klei van het Tertiair lid.⁵

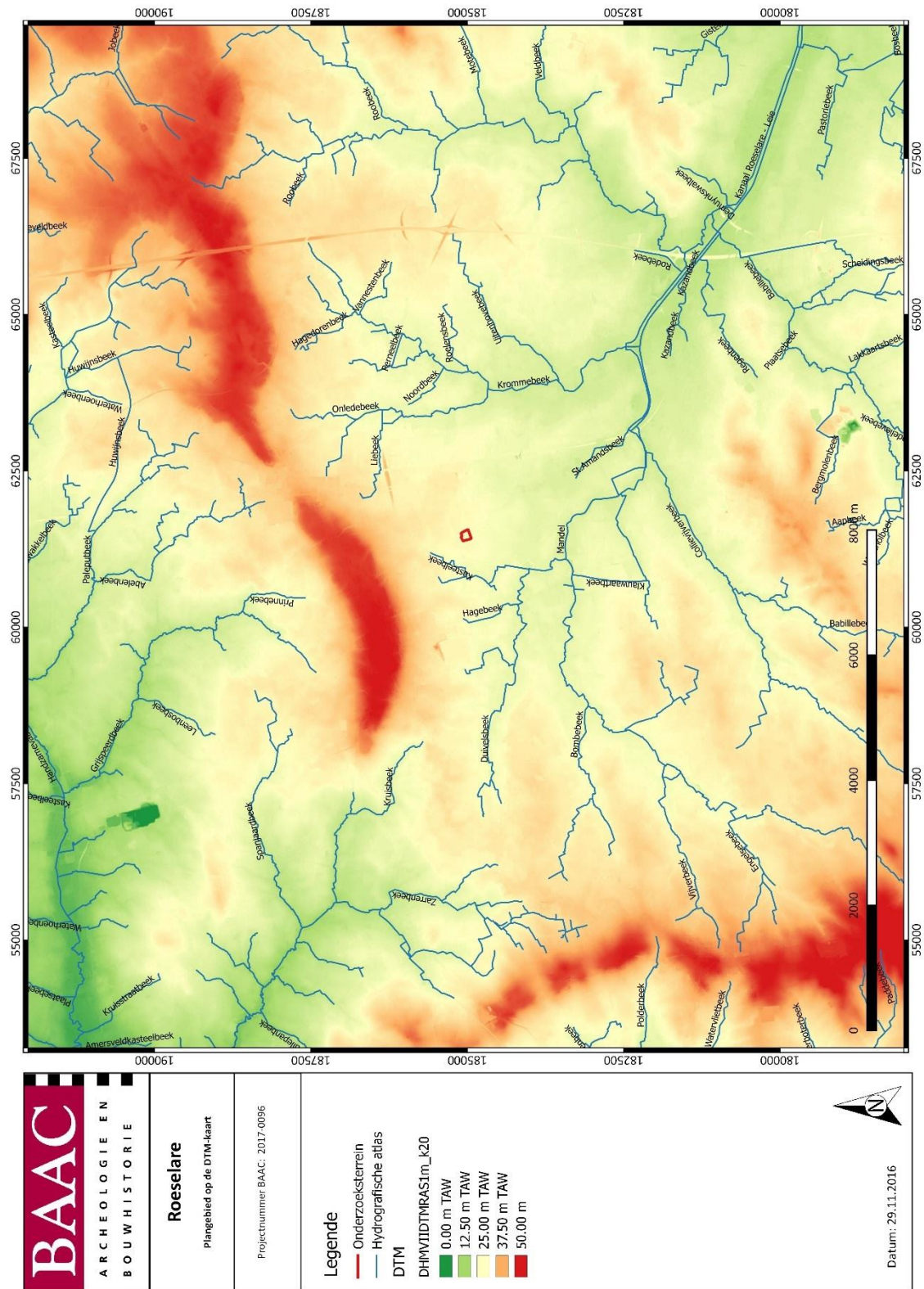
Tussen de cuesta van Hooglede-Lichtervelde-Tielt en de Mandelvallei bevindt zich de *depressie van Ardoois*. Deze depressie is gelegen op een hoogte van ongeveer 20 tot 30 m +TAW, al wordt ze her en der onderbroken door getuigenheuvels (zoals de Poelberg) en voorheuvels (zoals de Bergmolen in Ardoois). De hydrografie in dit landschap wordt gedomineerd door een complex patroon van kleine, ondiepe beekdalletjes en lage beekinterfluvia. Vaak zijn deze beekjes ingesneden in de tertiaire zanden. De beekjes vertrekken in regel steeds vanaf het noordelijke cuestafront en richten zich naar de Mandelvallei.⁶ Zo is er sprake van de Kasteelbeek en de Hagebeek ten westen en de Krommebeek ten oosten van het onderzoeksgebied.

⁴ De Moor *et al.* 1997, 10-11; Bogemans *et al.* 2007, 4-5.

⁵ De Moor *et al.* 1997, 9-11; Bogemans *et al.* 2007, 4.

⁶ De Moor *et al.* 1997, 10.

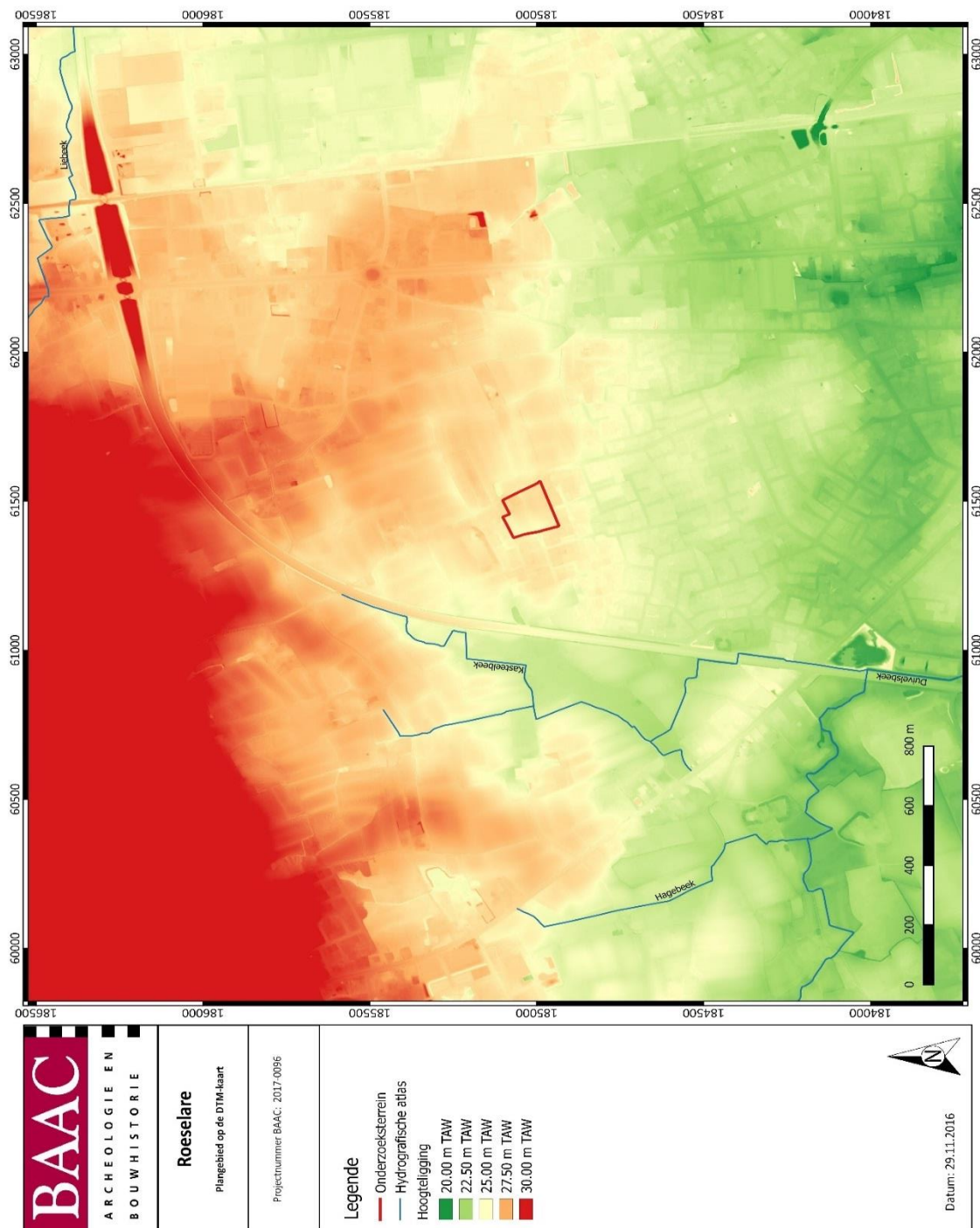

Figuur 4: Het plangebied weergegeven op het Digitaal Terreinmodel van Vlaanderen⁷

⁷ DOV Vlaanderen 2016.

Het *Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen* toont het onderzoeksterrein in de depressie van Ardoorie, tussen de cuestas van Hooglede-Lichtervelde-Tielt (noorden van de kaart) en de Mandelvallei (zuiden van de kaart). Het terrein zelf bevindt zich op de overgang van het beekinterfluvium tussen de Kasteelbeek en de Krommebeek naar het dalflank van de Mandel, op een hoogte van ongeveer 26 m +TAW.

Figuur 5: Situering van het onderzoeksterrein op de DHM-kaart (detail)⁸

⁸ DOV Vlaanderen 2016.

b) Geologische situering

Ter hoogte van het onderzoeksterrein bestaat de Tertiaire ondergrond uit afzettingen van het *Lid van Kortemark*, een onderdeel van de *Formatie van Tielt*. Deze afzettingen hebben een zandige tot kleiige textuur, kennen een mariene oorsprong en ontstonden tijdens het Midden- tot Laat-Ypresien. De afzettingen van de *Formatie van Tielt* worden traditioneel onderverdeeld in zandige afzettingen (*Lid van Egem*) en eerder fijnzandige, siltige afzettingen (*Lid van Kortemark*). Recent werd echter een nieuwe indeling van de afzettingen van de *Formatie van Tielt* voorgesteld, waarbij de bovenste afzettingen tot het *Lid van Egem* behoren. Deze afzettingen worden algemeen gekenmerkt door hun grijsgroene, glimmer- en glauconiethoudende, zeer fijnzandige samenstelling. Opvallend is de duidelijk horizontale en kruisgewijze fijne gelaagdheid. Lokaal zijn deze afzettingen erg kleiig van samenstelling, hetgeen het erg moeilijk maakt ze te onderscheiden van de afzettingen van het *Lid van Kortemark*.⁹ De afzettingen van het *Lid van Kortemark* zijn ook mariene afzettingen, die bestaan uit een compacte kleiige, fijne silt met zandige intercalaties.¹⁰

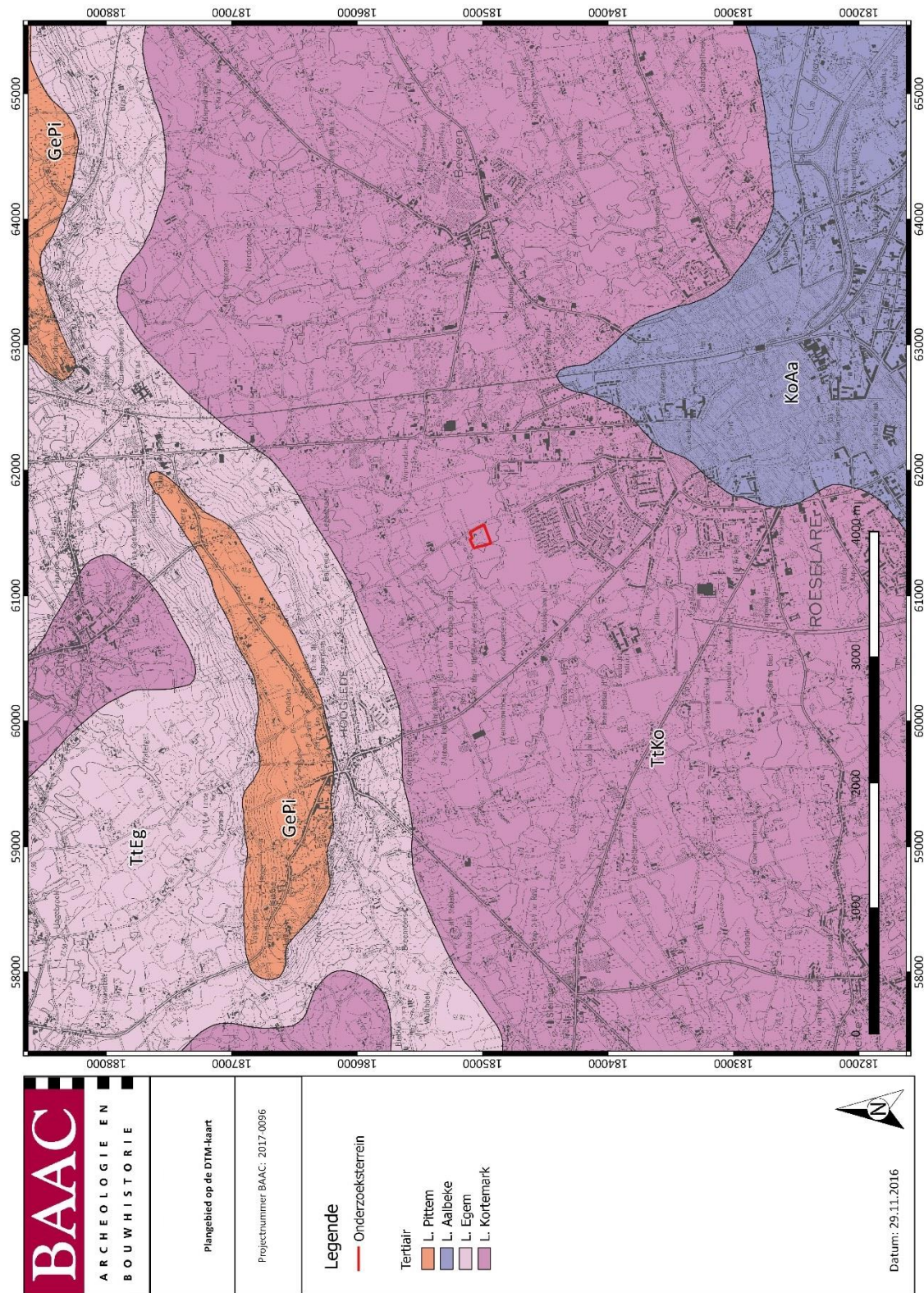
Ten zuidoosten van het plangebied bevinden zich afzettingen van het *Lid van Aalbeke* (KoAa). Dit is een homogene, fijnsiltige, kleiige afzetting, die amper tot geen zandfractie bevat. In de Franstalige literatuur wordt deze afzetting ook wel de *Argile de Roncq* genoemd.¹¹

⁹ De Geyter 2002a, 37; De Geyter 2002b, 22-24.

¹⁰ De Geyter 2002a, 37; De Geyter 2002b, 22-24.

¹¹ De Geyter 1999, 27-28; Laga *et al.* 2001, 140.

Figuur 6: Situering onderzoeksgebied op de Tertiairgeologische kaart¹²

¹² DOV Vlaanderen 2016.

De Quartaire ondergrond bestaat uit Laat-Weichseliaanse zandige tot zandlemige eolische afzettingen, met aan de basis mogelijk een afwisseling van lemige en zandige afzettingen – de zogenaamde *Formatie van Gent* (Afzetting 11). Deze afzettingen bestaan bovenaan uit homogene eolische afzettingen, die geen waarneembare structuur vertonen. Lokaal treden er echter wel beperkte variaties in korrelgrootte op. De hoge graad van homogenisering in deze pakketten wordt toegeschreven aan de algemene verdroging van het klimaat.¹³

Onder het homogeen pakket bevindt zich in regel een alternerend complex. Dit kan bestaan uit een ritmisch gelaagd geheel van leem- en zandlagen met duidelijk onderscheidbare laagvlakken. Deze zijn vaak onregelmatig en hebben een sub-horizontale ligging. Ook manifesteert het alternerend complex zich als een geheel waarin de eolische afzettingen doorspekt zijn met herwerkt Tertiair. Deze laatste zijn vaak zelfs dominant aan de basis van het Quartair pakket. De totale dikte van het Quartair pakket varieert tussen 2 en 5 m.¹⁴

Onder de eolische afzettingen bevinden zich fluviatiele hellingsafzettingen uit het Laat-Weichseliaan. Deze ontstonden door een combinatie van massabewegingen en afspoelingsprocessen. Afspoeling ontstaat bij plotse intense wateraanvoer als gevolg van de ondoordringbaarheid van de grond na oververzadiging, bij uitdroging, vrieskou of sterke dooi. De afzettingen van de massabewegingen zijn typisch vrij lemig van textuur en vertonen vaak effen, sub-horizontale tot schuin golvende kleiige *laminae* of humeuze banden.¹⁵

Ten noorden en ten westen van het onderzoeksterrein kent de Quartaire ondergrond de Laat-Weichseliaanse hellingsafzettingen niet (Afzetting 4). In het beekdal net ten oosten van het onderzoeksterrein is het Laat-Weichseliaanse eolische pakket afgedekt door Holocene fluviatiele afzettingen (Afzetting 13). De textuur van deze afzettingen varieert tussen klei en zand. Mogelijk ontwikkelde er zich veen aan de basis van deze afzettingen. Het ontstaan van deze afzettingen erodeerde mogelijk een deel van de onderliggende eolische afzettingen. In de literatuur worden deze afzettingen soms als *Formatie van Arenberg* benoemd.¹⁶

Daarnaast bevindt zich eveneens in het oosten van het onderzoeksgebied een opeenstapeling van colluvium, mogelijk eolische en fluviatiele hellingsafzettingen (Afzetting 12). Het bovenste bodempakket bestond uit lemig tot zandlemig materiaal zonder bodemprofielontwikkeling, dat ontstaan is ten gevolge van hellingsprocessen. Dit zogenaamd colluvium is gesedimenteerd langs de valleiwallen en in de vallei waar ze buiten de actieradius van de waterlopen ligt. De desbetreffende afzettingen worden de *Formatie van de Ardennen* genoemd.¹⁷ Daaronder is er mogelijk sprake van zandige tot zandlemige eolische afzettingen uit het Laat-Weichseliaan, die een alternatie van zand- en siltlagen kunnen vertonen.¹⁸ Deze eolische afzettingen kunnen echter afwezig zijn. Tot slot bevonden zich onder de eolische afzettingen de -reeds eerder vermelde- Laat-Weichseliaanse fluviatiele hellingsafzettingen met een textuur variërend van kleiig tot zandig.¹⁹

¹³ Bogemans *et al.* 2007, 18.

¹⁴ Bogemans *et al.* 2007, 18.

¹⁵ Bogemans *et al.* 2007, 14-15.

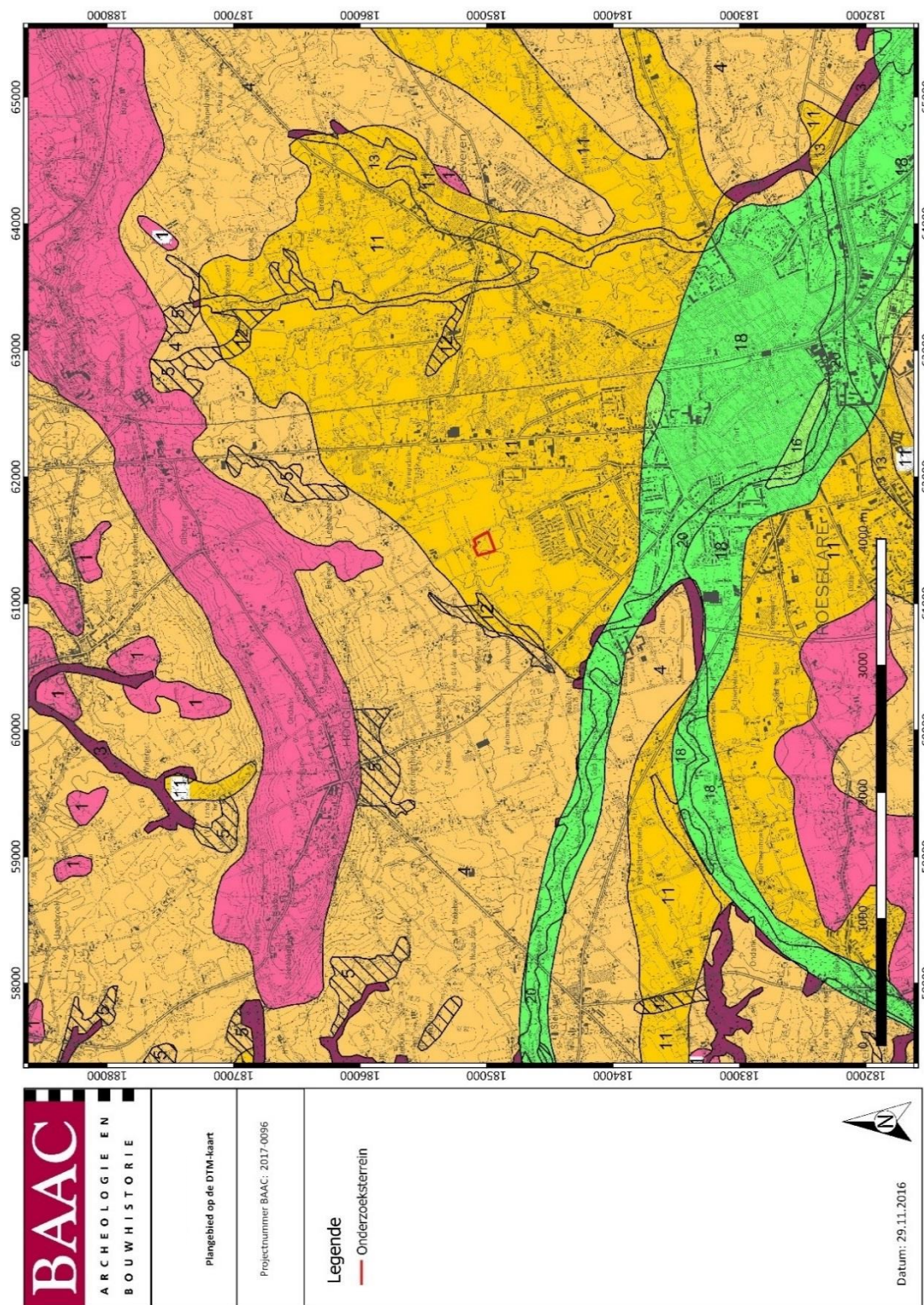
¹⁶ Bogemans *et al.* 2007, 17.

¹⁷ Bogemans *et al.* 2007, 17.

¹⁸ Bogemans *et al.* 2007, 18.

¹⁹ Bogemans *et al.* 2007, 14-15.

Figuur 7: Situering onderzoeksgebied op de quartairgeologische kaart²⁰

²⁰ DOV Vlaanderen 2016.

Ten zuiden van het onderzoeksterrein bevinden zich onder de eolische afzettingen fluviatiele zandige en silteuze afzettingen uit het Weichseliaan (Afzetting 18). Deze afzettingen worden ook als het *Lid van Oostakker* geclassificeerd. Meer dan waarschijnlijk werden deze sedimenten afgezet in een vlechtend riviersysteem.²¹ Lokaal worden deze sedimenten afgedekt door Holocene fluviatiele afzettingen.²²

2.1.3 Bodem

Het onderzoeksgebied kent twee verschillende bodems volgens de bodemkaart van Vlaanderen. Zo is het merendeel opgebouwd uit een matig droge lichte zandleembodem met sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B-horizont (Pcc) en in mindere mate uit een matig natte lichte zandleembodem met sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B-horizont (Pdc).

Beide bodems worden gekenmerkt door een grijsbruine, humeuze bouwvoor, die in regel tussen de 25 en 30 cm dik is. De onderliggende B-horizont is zwak humeus, bruin van kleur en vaak tussen de 30 en 50 cm dik. Vaak heeft deze een sterk gevlekte textuur en verbrokkelde structuur. Deze horizont bevat grote hoeveelheden kleine ijzerconcreties. Op een diepte van ongeveer 60 tot 90 cm komen de eerste roestverschijnselen voor. De minder natte variant van deze bodem kent een gunstige waterhuishouding, waardoor deze matig geschikt zijn voor de teelt van tarwe, bieten, aardappelen en zomergranen. De natte variant van deze bodem kent vaak wateroverlast tijdens de natte seizoenen, waardoor drainering noodzakelijk is. Deze bodems zijn eerder geschikt voor gebruik als weiland of extensieve groententeelt.²³

In de nabije omgeving komen sterk gleyige gronden op zandleem zonder profielontwikkeling voor (Lhp). De waterhuishouding van de ondiepe substraatgronden of natte stuwwatergronden is behoorlijk ongunstig. Enkel na drainering kan men goede landbouwgronden bekomen. Ze zijn matig geschikt voor een gebruik als weiland.²⁴ Deze bodem ontwikkelde zich ter hoogte van lokale beekdallen.

Ook is er sprake van droge lichte zandleemgronden met verbrokkelde textuur B-horizont (Pbc). De ploeglaag bestaat uit een donkergrijsbruin en matig humeus pakket van 25 à 50 cm dikte. De B-horizont komt voor op een diepte van 90-120 cm in banden, die tevens verbrokkeld zijn en roestverschijnselen vertonen. De bodems zijn te droog in de zomer. Ze zijn goed voor de meeste akkerteelten en geschikt voor extensieve groenteteelt.²⁵

Tot slot komen ten zuiden van het onderzoeksgebied zeer sterk gleyige kleigronden zonder profielontwikkeling met een reductiehorizont en een sterke antropogene invloed voor (Efp(o)). De profielen worden gekenmerkt door een donkergrijze, humusrijke, veelal verweerde bovengrond van 15-20 cm dik. De roestverschijnselen beginnen in de humeuze bovengrond, terwijl volledig gereduceerd blauwgrijs materiaal begint tussen 40 en 80 cm. In de meeste kaarteenheden rust de klei op wisselende diepte op leem, zand, mergel of veen, soms op een zeer zware, contrasterende kleilaag of een klei-zandsubstraat. Het zijn permanent zeer natte gronden die gedurende de winter verscheidene maanden overstroomd zijn. In de zomer daalt het grondwater tot 40-80 cm. Bijgevolg komt dit bodemtype niet in aanmerking voor akkerbouw. Hooiweiden geven bij enige verzorging goede productie met mindere kwaliteit door de aanwezigheid van waterminnende onkruiden (zegge, biezen, riet).²⁶

²¹ Bogemans *et al.* 2007, 13.

²² Bogemans *et al.* 2007, 13.

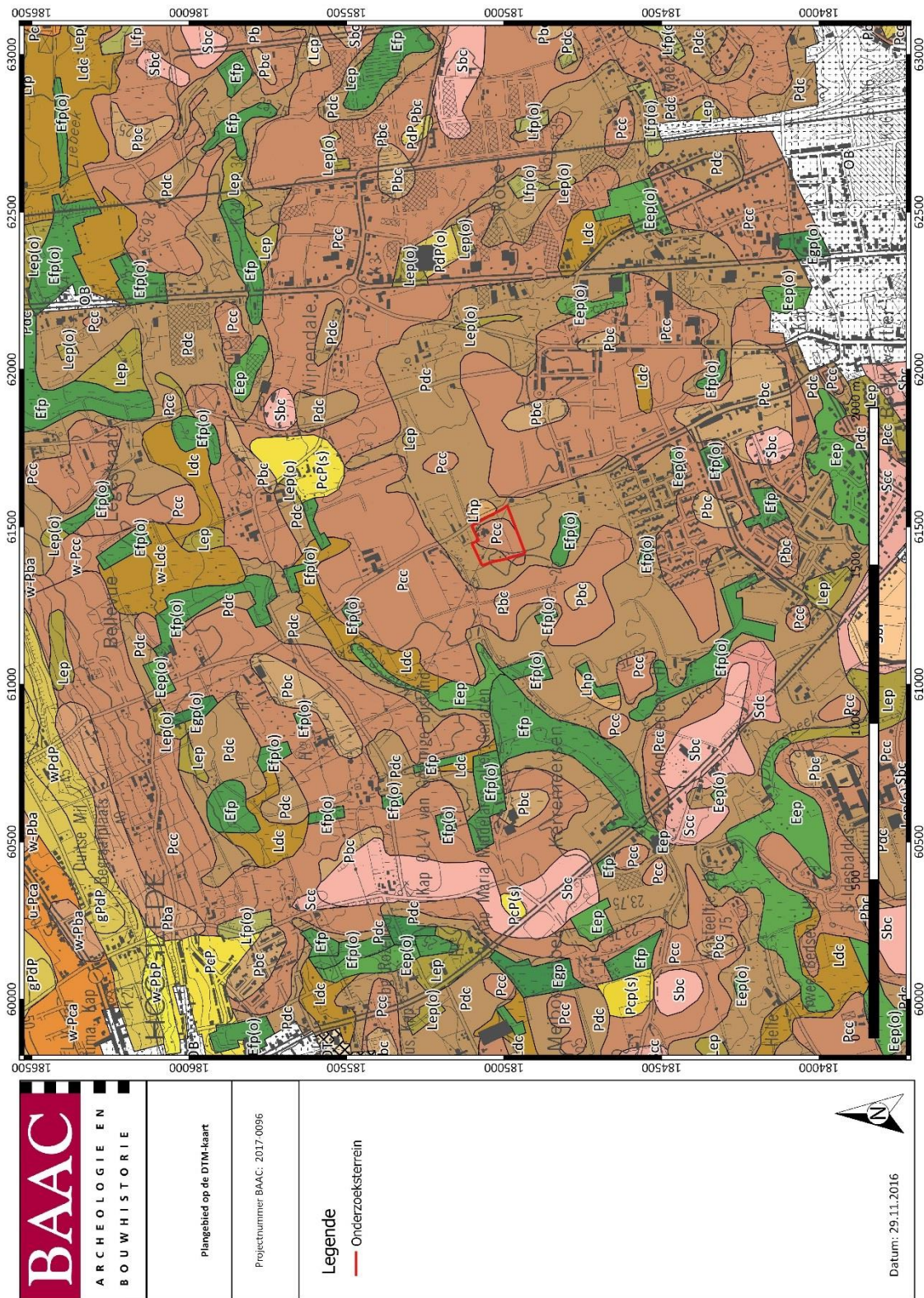
²³ Van Ranst *et al.* 2000, 154 en 157.

²⁴ Van Ranst *et al.* 2000, 165.

²⁵ Van Ranst *et al.* 2000, 152-153.

²⁶ Van Ranst *et al.* 2000, 172-173.

Figuur 8: Situering onderzoeksgebied op de bodemkaart van Vlaanderen²⁷

²⁷ AGIV 2016.

2.2 Historiek en cartografische bronnen

Binnen dit kader wordt eerst een beknopt historisch overzicht gegeven over het onderzoeksgebied. Daarna worden de reeds gekende archeologische waarden uit de nabije omgeving besproken.

2.2.1 Historiek

Het onderzoeksterrein ligt aan de noordelijke grens van Roeselare, even ten zuidoosten van na naburige gemeente Hooglede en ten zuidwesten van deelgemeente Beveren. Enkele archeologische vondsten wijzen er op dat deze regio reeds tijdens de prehistorie bewoond was, maar veel concrete gegevens over deze periode zijn niet voorhanden.²⁸ Dit is anders voor de Romeinse periode, toen er op het kruispunt van de heirweg Doornik-Oudenburg en de Menenheerweg (de baan tussen Menen en de heirweg Kassel-Wervik) geleidelijk een nederzettingkern ontstond. Deze was gelegen op de oevers van de toen bevaarbare Mandel. De nederzetting ontwikkelde zich van een villacomplex tot een *vicus* en nog later een kleine stedelijke kern, waaruit de stadskern van het huidige Roeselare²⁹ ontstond.³⁰

De eerste historische gegevens over Roeselare dateren uit de 9^e eeuw, toen Lodewijk de Vrome in 821 het eigendomsrecht van de Sint-Amandsabdij van Elnone in *Roslar* bevestigde. Vanaf de 10^e eeuw, na de invallen van de Noormannen, wordt de stedelijke infrastructuur van Roeselare meer systematisch uitgebouwd. Zo werd de stad in 957 versterkt en werden marktrechten toegekend. Ook de religieuze architectuur werd in deze periode uitgebouwd. Het is echter pas in 1250 dat Roeselare door Margaretha van Constantinopel stadsrechten toegewezen kreeg. Bestuurlijk viel Roeselare administratief onder de Kasselrij van Ieper, maar feodaal onder de Heren van Wijnendale. De heerlijkheden van Beveren en Beveren-Onlede vielen onder het Brugse Vrije.

De stedelijke economie van Roeselare was voor een groot deel gebaseerd op de textielnijverheid, hetgeen al vroeg leidde tot het ontstaan van een lakenmarkt. Vanaf de 16^e eeuw – na de godsdienstoorlogen – werd de lakenproductie steeds meer vervangen door de linnenproductie, waardoor in 1550 naast de lakenmarkt ook een linnenmarkt ontstond. De Spaanse Oorlog in de tweede helft van de 16^e eeuw betekende echter een bijzonder zware klap voor de socio-economische en demografische ontwikkeling van de stad. Zo telde Roeselare in 1629 slechts 700 inwoners en viel de textielproductie van de stad nagenoeg volledig stil. Het is pas in 1648 – na de Vrede van Munster – dat een voorzichtig herstel optrad. Zo werd in 1655 de Vlasmarkt heropgericht.³¹

De voorzichtige economische heropleving werd geremd door de Franse overheersing aan het einde van de 17^e eeuw (1678-1713). Tijdens de bezetting was de stad immers onderworpen aan een bijzonder streng belastingstelsel. Een socio-economische heropleving tijdens de 18^e eeuw werd echter afgebroken tijdens de Tweede Franse overheersing (1795-1814). Veel inwoners van Roeselare namen toen deel aan de officieuze Boerenkrijg tegen het Frans bewind. Aan het einde van het Tweede Franse bewind kende Roeselare onder het Nederlandse bewind opnieuw een korte bloeiperiode, die echter ook een kort leven beschoren was. De stad leed in het tweede kwart van de 19^e eeuw immers zwaar onder de overgang van de huiselijke textielnijverheid naar de gemechaniseerde fabrieksindustrie. Dit zorgde voor een scherpe verpaupering van een groot deel van de werkende stedelijke bevolking. Een bijkomend gevolg was de teloorgang van de rurale economie rondom de stad, waarbij grote delen van

²⁸ Wel gedocumenteerd is de opgraving van een laat-mesolithische site aan de Regenbeek in Rumbeke, net ten zuiden van de Mandel (pers. com. Willem Hantson; Calmeyn 1995, 5-51).

²⁹ Deze hypothese is niet op archeologische of historische bronnen gebaseerd. Wel werden recent meerdere rurale Romeinse nederzettingen in de Mandelvallei opgegraven (zie onder andere Mostert *et al.* 2015) (pers. com. Willem Hantson).

³⁰ Vandeputte 2011, 312.

³¹ Vandeputte 2011, 313; Hasquin 1980, 917-918.

de landbouw en de landelijke proto-industrie volledig verdwenen. Toch kende Roeselare vanaf de tweede helft van de 19^e eeuw een gestage socio-economische groei, onder andere gestimuleerd door de aanleg van de spoorweglijn Brugge-Kortrijk en het kanaal naar de Leie.³²

2.2.2 Cartografische bronnen

Om na te gaan hoe het terrein werd ingericht in historische tijden en of het landgebruik van het huidige perceel is gewijzigd doorheen de tijd, werden enkele historische kaarten geraadpleegd, waaronder de Ferrariskaart, de Poppkaart en de Atlas van de Buurtwegen. Binnen het onderzoeksgebied zelf en zijn directe omgeving is weinig bebouwing zichtbaar.

a) Ferrariskaart (1771 – 1778)

Op de Ferrariskaart wordt het onderzoeksterrein afgebeeld in een intensief gecultiveerd en bewoond landschap (zie Figuur 9). Typisch is het sterk geordende landschap, met de typische kouterinrichting. Verspreid in dit landschap bevonden zich verschillende hoevedomeinen, waarvan verschillende omgeven waren door een walgracht. Binnen het onderzoeksterrein zelf wordt een klein hoevedomein (zonder walgracht) weergegeven. Dit domein bestaat uit minstens twee gebouwen en was gelegen langs de huidige Honzebroekstraat. Het perceel achter het domein was mogelijk ingericht als boomgaard.

---

³² Hasquin 1980, 918-919; Vandeputte 2011, 312.

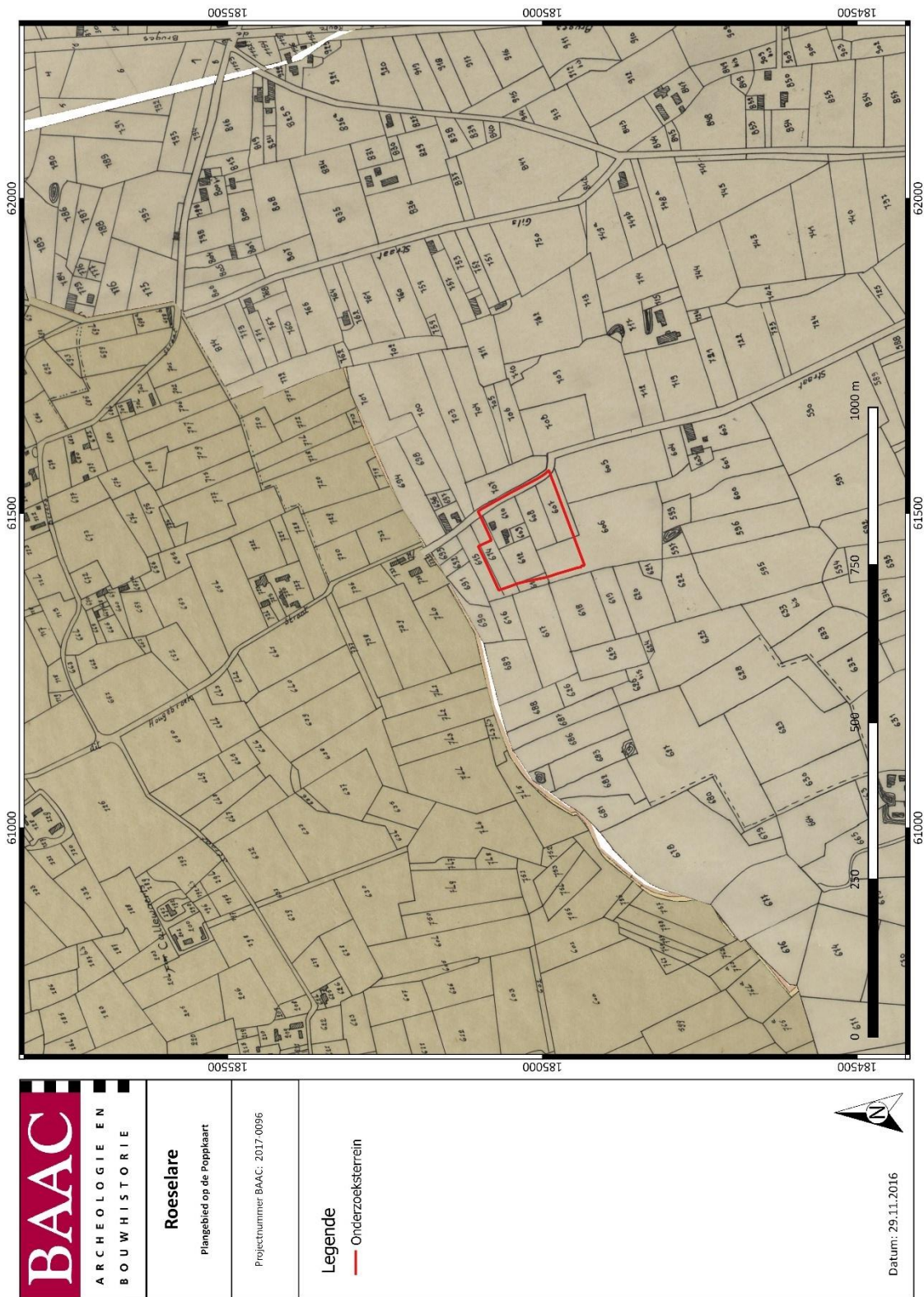
Figuur 9: Het plangebied weergegeven op de Ferriskaart³³

³³ Geopunt Vlaanderen 2016.

b) Poppkaart (1842-1879) en Atlas van de Buurtwegen (ca. 1840)

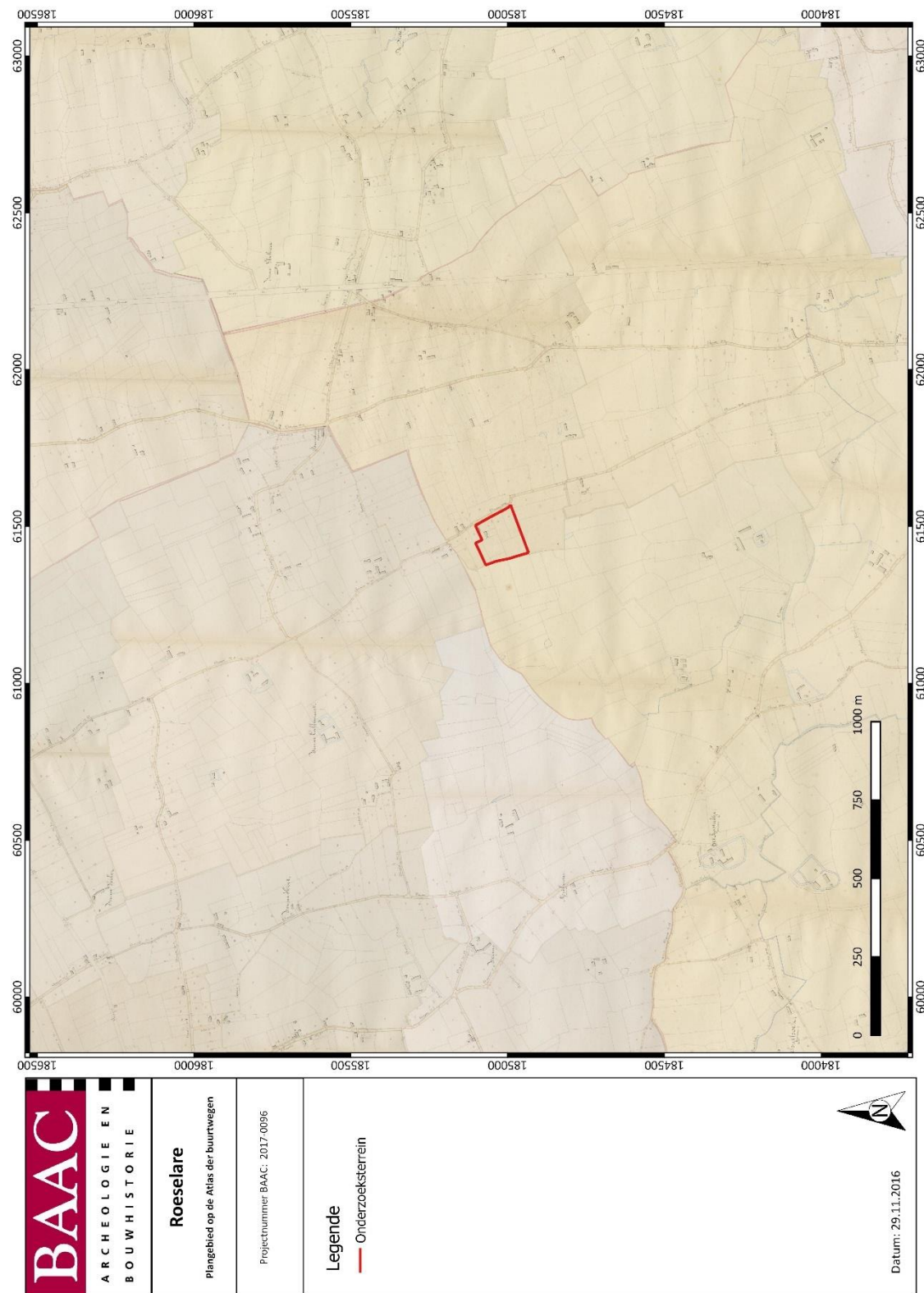
Op de Poppkaart en de Atlas van de Buurtwegen wordt de in de 19de eeuw geldende perceelsindeling afgebeeld. Deze komt grotendeels overeen met de nog geldende indeling, hoewel dit ten noorden en zuiden van het onderzoeksgebied niet het geval is. De perceelsgrenzen ondergingen met andere woorden een verdere variatie. Binnen het plangebied wordt nog steeds het hoevedomein weergegeven.

Figuur 10: Het plangebied weergegeven op de Poppkaart³⁴

³⁴ Geopunt Vlaanderen 2016.

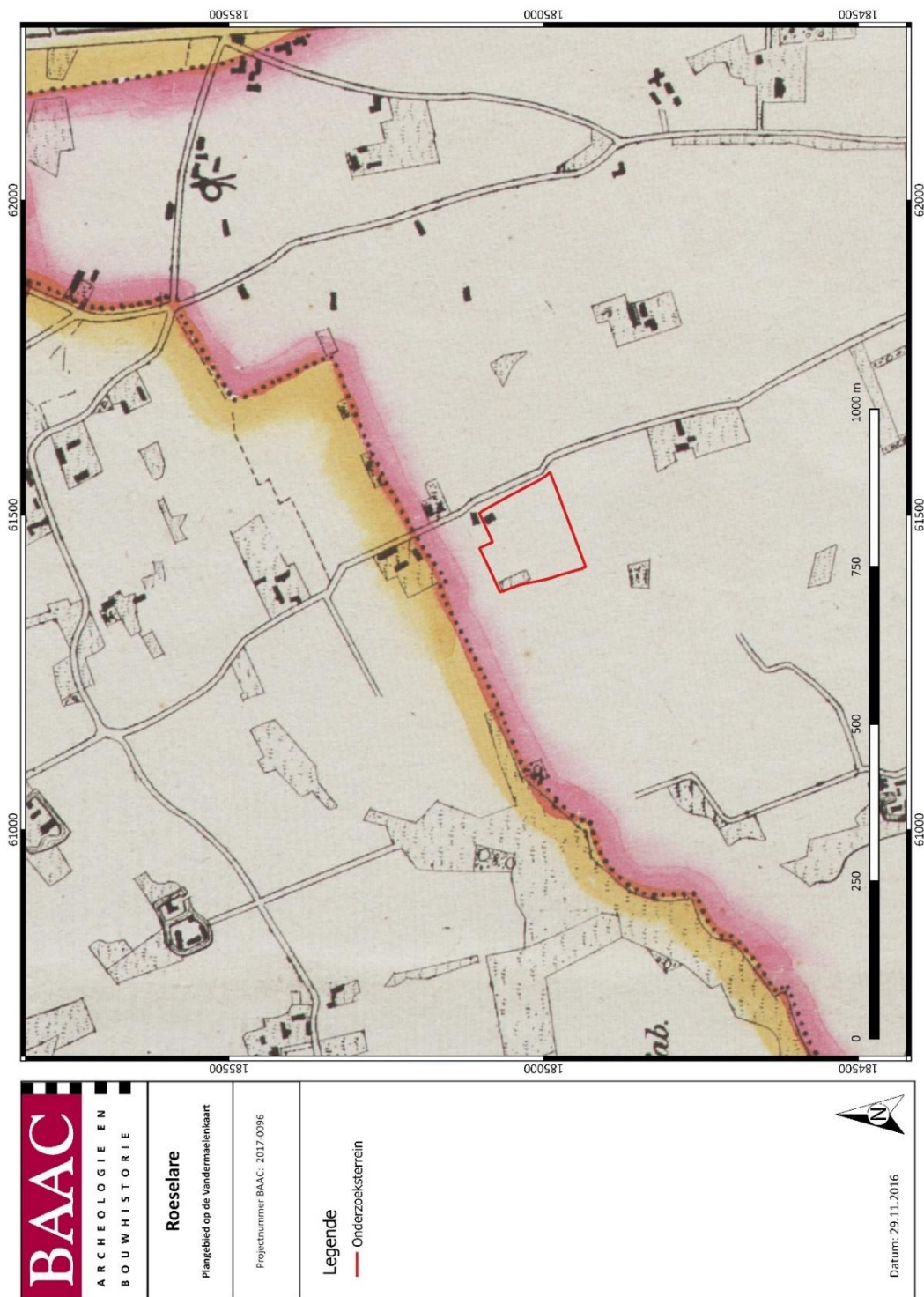
Figuur 11: Het plangebied weergegeven op de Atlas van de Buurtwegen³⁵

³⁵ Geopunt Vlaanderen 2016.

c) Vandermaelenkaart (ca. 1840)

Ook op de 19^e-eeuwse Vandermaelenkaart blijft de bebouwing zichtbaar.

Figuur 12: Situering van het onderzoeksterrein op de Vandermaelenkaart³⁶

³⁶ Geopunt Vlaanderen 2016.

2.3 Archeologische data

2.3.1 Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt ons om een inschatting te maken over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied. Voor het plangebied zelf aan de Honzebroekstraat in Roeselare zijn er geen archeologische waarden gekend (Zie Figuur 13).³⁷

In de omgeving van het plangebied zijn volgende vindplaatsen te zien op de CAI³⁸:

- 158403: Hooglede – Slagveld Slag bij Hooglede 1794. Locatie van de Slag bij Hooglede in 1794, waarbij het Franse leger de heuvelrug van Roeselare innam.
- 72277: Hooglede – Beverenstraat 90. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gekend uit cartografische bronnen.
- 72447: Hooglede – Beverenstraat 1. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gekend uit cartografische bronnen.
- 73970: Roeselare – Lindeke. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gekend uit cartografische bronnen.
- 210145: Hooglede – Beverenstraat. Loden kogels, vermoedelijk toe te schrijven aan de Slag bij Hooglede 1794, en enkele artefacten uit de eerste wereldoorlog zoals drijfbanden en een niet-ontplofte obus.³⁹
- 72232: Hooglede – Meiboomstraat 2. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gracht en gebouwen zeker bewaard tot in 1850. Gekend uit cartografische bronnen.
- 70000: Hooglede - Sint-Amanduskerk. Verscheidene grondvesten van de 12^e-eeuwse Romaanse en 15^e-eeuwse Gotische kerk werden ontdekt. O.a. twee oudere koorafsluitingen en verscheidene overblijfselen van metselwerk.⁴⁰
- 72306: Hooglede – Rozenhof. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gekend uit cartografische bronnen.
- 73966: Roeselare - Brugsesteenweg I. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gekend uit cartografische bronnen.
- 73967: Roeselare – Industrieweg I. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gekend uit cartografische bronnen.
- 72805: Roeselare – Onledegoed. Hoeve met walgracht uit de late middeleeuwen. Gekend uit cartografische bronnen.
- 157200: Roeselare – Onledegoedstraat. Er werd een Romeinse gracht van 2 tot 3 m breed, dwars op een uitgegraven bekken met heel wat grotere en kleinere houtfragmenten, waaronder een aangepunte stok (ongeveer 30 cm lang, doorsnede van ongeveer 5 cm), aangetroffen. Ook zijn er twee ongedateerde rechthoekige kuilen (breedte van 4 m en lengte van 8 en 15 m) met een humeuze vulling, hout en houtskool ontdekt, waarbij één kuil een sterk gefragmenteerde Romeinse kruikamfoor bevatte; er werden ook sterk geoxideerde, metalen voorwerpen gevonden, waarvan één een zijde met zaagtandmotief vertoont.⁴¹
- 73968 en 73969: Roeselare - Gitsbergstraat 1. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gekend uit cartografische bronnen.

³⁷ Centrale Archeologische Inventaris 2016.

³⁸ Centrale Archeologische Inventaris 2016.

³⁹ Bracke 2015.

⁴⁰ Mertens & Devliegheer 1956, 70-80; Mertens 1956, 130.

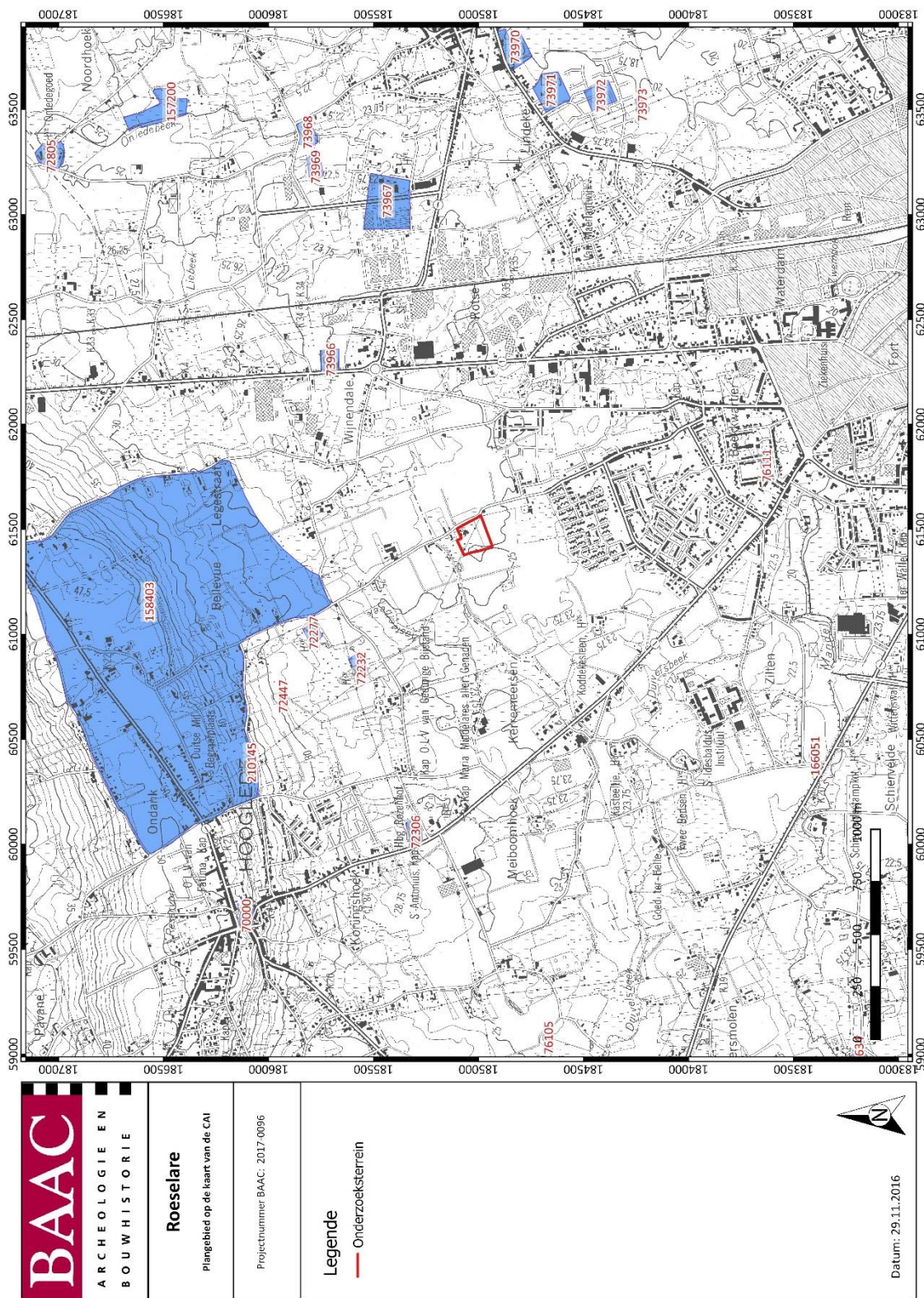
⁴¹ Dewilde & Wyffels 2014.

- 73971: Roeselare – Sint-Annagoed. Hoeve met walgracht uit de late middeleeuwen. In 1481 in het bezit van het Sint-Margrietenklooster van Deinze. Verder gekend van cartografische bronnen. Volgens de lokale overlevering ook 't Verzonken Kasteel genoemd.
- 73972: Roeselare – Tornadostraat. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gekend uit cartografische bronnen.
- 73973: Roeselare – Jonkerstraat. Omwalde hoeve die mogelijk haar oorsprong in de volle middeleeuwen kent. Gekend uit cartografische bronnen.
- 76111: Roeselare – Leeuwerikstraat. Een midden-Neolithische, licht-asymmetrisch gepolijste bijl bestaande uit een lichtgrijze silex met donkergrijze vlekken (losse vondst).⁴²
- 166051: Roeselare – Diksmuidesteeweg. 19^e-eeuwse munten met Napoleon III afgebeeld (losse vondst).

---

⁴² Goderis 1990, 63.

Figuur 13: CAI-kaart van het onderzoeksgebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving⁴³

⁴³ Centrale Archeologische Inventaris 2016.

2.3.2 Ander archeologisch onderzoek in de omgeving

a) Roeselare – Onledegoedstraat

Ca. 1 km meer naar het noordoosten werd in 2015 door Ruben Willaert bvba en GATE bvba een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij werden sporen aangetroffen van een Romeinse nederzetting en een Romeins grafveld met tenminste acht mogelijke brandrestengraven. Verder werden ook nog talrijke erfindelingsgreppels en -grachten en waterhoudende structuren aangetroffen die mogelijk wijzen op één of meerdere volle tot laatmiddeleeuwse nederzetting(en).⁴⁴ In 2016 voerde BAAC Vlaanderen een bijkomend onderzoek uit op een deel van het terrein. Dit onderzoek bracht een Romeins brandrestengraf, vier houtskoolmeilers en sporen uit WOI (granaatinslagen) aan het licht. Ook werd een uitgebreid paleolandschappelijk onderzoek naar de geschiedenis van de Onledebeek uitgevoerd.⁴⁵

b) Roeselare – Vloedstraat

Tijdens een recent (2015) vlakdekkend onderzoek aan de Vloedstraat in Roeselare werden door BAAC Vlaanderen en BAAC Nederland verschillende sporen uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aangetroffen. Het onderzoek bestreek een oppervlakte van 8.3 ha. (op een terrein van 50 ha.), verspreid over 18 deelzones. De meest opzienbarende resultaten waren enkele sporen uit de ijzertijd, enkele woonerven en brandrestengraven uit de Romeinse periode, een aantal woonerven uit de volle en late middeleeuwen en 13 houtskoolmeilers.⁴⁶

c) Roeselare – Izegemseardeweg

Aan de Izegemseardeweg te Roeselare werd in 2015 een archeologische prospectie uitgevoerd onder leiding van BAAC Vlaanderen. Het onderzoeksterrein had een oppervlakte van ongeveer 3.3 ha. (waarbinnen ongeveer 4.450 m² sleuven werden aangelegd). In het noorden en oosten van het onderzoeksgebied, op ruime afstand van elkaar, werden twee houtskoolmeilers aangetroffen. Eén van de meilers werd integraal bemonsterd; van de tweede meiler werd één kwadrant bemonsterd. De datering van beide sporen staat nog open, al wijst archeologisch onderzoek in de regio uit dat de meeste van deze sporen mogelijk uit de late ijzertijd tot vroeg-Romeinse periode dateren. Daarnaast werden sporen van enkele greppelsystemen aangetroffen. Het merendeel van de greppels vinden we als perceelsgreppels terug op 19de-eeuws cartografisch materiaal.⁴⁷

d) Ingelmunster - Zandberg

In 2012 werd door Monument Vandekerckhove nv een meerperiodesite opgegraven te Ingelmunster-Zandberg. Er werden acht rechthoekige houtskoolmeilers en een mogelijke waterput uit de Romeinse periode aangetroffen. Verder werden een gracht uit de vroege middeleeuwen en een volmiddeleeuws erf met één hoofdgebouw gedocumenteerd.⁴⁸

⁴⁴ Van Goidsenhoven 2015; Deconynck *et al.* 2015, 91-92.

⁴⁵ Pers. comm. Tina Dyselinck.

⁴⁶ Mostert *et al.* 2015, 11-21.

⁴⁷ Demoen *et al.* 2015, 50.

⁴⁸ Eggermont *et al.* 2009, 78-79.

e) Lichtervelde – Stegelstraat

In 2015 voerde BAAC Vlaanderen een proefsleuvenonderzoek uit aan de Stegelstraat in Lichtervelde. Hierbij werden een nederzetting uit de 12de-13de eeuw en enkele resten van recent gesloopte, mogelijk 18^e-eeuwse hoevegebouwen aangetroffen.⁴⁹ Tijdens het vervolgonderzoek naar de volmiddeleeuwse nederzetting werden een hoofdgebouw, een poel en enkele waterkuilen blootgelegd.

f) Hooglede - Honzebroeckstraat

In februari 2016 werd aan de overzijde van het onderzoeksgebied Roeselare-Honzebroekstraat een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd onder leiding van Ruben Willaert bvba. (op een terrein van 8,2ha).⁵⁰ Tijdens de archeologische prospectie werden 207 sporen waargenomen. Zo werden een aantal bomkraters, vermoedelijk te dateren op het einde van de Eerste Wereldoorlog, en een groot aantal greppels die tot in de 18^e en/of 19^e eeuw dienst deden als perceelgreppels, gevonden. Belangrijker was de vondst van in totaal 24 houtskoolmeilers, allen rechthoekig met afmetingen tussen ca. 2 op 1,5 m tot 3 op 2 m. De houtskoolrijke vulling varieerde echter prominent en zou vermoedelijk te wijten zijn aan een verschil in datering, bewaring of functie. Aan de hand van historische data wordt er vanuit gegaan dat de houtskoolmeilers minstens in de middeleeuwen of zelfs tot in de Romeinse tijd of ouder gedateerd kunnen worden.⁵¹

Het archeologisch vervolgonderzoek ging van start in oktober 2016. Tijdens dit onderzoek werden bijkomende sleuven aangelegd tussen de reeds aangelegde sleuven van het proefsleuvenonderzoek. De aanwezige sporen werden integraal opgegraven. Er werden een 30-tal bijkomende houtskoolmeilers aangetroffen, wat het belang van deze artisanale activiteit benadrukt. Enkele houtskoolmeilers waren voorzien van een houtskoolrijke kuil in de onmiddellijke nabijheid. Aangezien *in situ* verbranding van de moederbodem en eveneens de typische rechthoekige vorm afwezig is bij deze kuilen, zou men ze kunnen interpreteren als extractiekuilen voor aarde om het hout in de houtskoolmeiler af te dekken. Wanneer het verbrandingsproces van het hout voltooid was en het houtskool ingezameld werd, kwamen er vermoedelijk fragmenten terecht in de openliggende extractiekuil.⁵²

⁴⁹ Van Remoorter *et al.* 2016, 55-56.

⁵⁰ Verdegem *et al.* 2016, 4.

⁵¹ Verdegem *et al.* 2016, 32-40.

⁵² Persoonlijke communicatie Sam De Decker.

2.4 Archeologische verwachting

De archeologische en historische gegevens over de omgeving van het onderzoeksterrein leren dat er vermoedelijk reeds vanaf de steentijd enige activiteit was. De gegevens over deze periode zijn echter zeer schaars en beperken zich tot enkele sporadische, vrij matig bestudeerde losse vondsten, zoals de midden-neolitische gepolijste bijl. De archeologische gegevens over de regio zijn zeer schaars en worden pas concreet vanaf de metaaltijden en de Romeinse periode. Zo wijst onderzoek aan de Vloedstraat in Roeselare uit dat de omgeving waarschijnlijk vanaf de ijzertijd bewoond en bewerkt werd. Tijdens de Romeinse periode was er absoluut sprake van een intensere bewoning en agricultuur te Roeselare en omstreken. Volgens bepaalde bronnen – die niet op concrete archeologische of historische gegevens gebaseerd zijn - ontstond een nederzetting aan de oevers van de Mandel, die later uitgroeide tot een *vicus* en een grotere bewoningskern. Ook het rurale achterland werd intens bewoond en bewerkt, zoals werd aangetoond tijdens onderzoek aan de Vloedstraat. Over de nederzettings- en landschapsexploitatiepatronen tijdens de vroege middeleeuwen is in de regio niet veel geweten. De rurale bewoning herstelde zich echter tijdens de volle en late middeleeuwen. Tijdens de nieuwe tijd vormden de vele omwalde hoeves de kernen van de rurale bewoning in het hinterland van Roeselare waarvan er in de regio al enkele sites bestudeerd zijn. Het gaat hierbij dan om enkele vol- en laatmiddeleeuwse sites, waaronder ook enkele sites met walgracht. De archeologische kennis over de regio van het onderzoeksterrein heeft echter hoofdzakelijk betrekking op Roeselare en de ruime omgeving errond.

Daarenboven blijkt uit cartografische bronnen dat de directe omgeving van het onderzoeksterrein zelf grotendeels als akker en weiland werd gebruikt. Er is wel een duidelijke percelering aanwezig, waarvan mogelijk relictten in de bodem bewaard zijn. Aan de kant van de Honzebroekstraat zijn enkele gebouwen afgebeeld die teruggaan tot de 18de eeuw. Aangezien dit erf nog steeds aanwezig is op het onderzoeksterrein, zullen ondergrondse sporen moeilijk te bereiken zijn.

Tot slot is er de nabijheid van een grote concentratie houtskoolmeilers, aangetroffen te Hooglede-Honzebrouckstraat. De eerste resultaten van het onderzoek lijken er op te wijzen dat deze site deel uitmaakte van een vrij grote, extensieve zone van 'ambachtelijke' productie van houtskool. Verder onderzoek naar deze site kan meer inzicht geven in de ruimtelijke constellatie, de organisatie en de chronologie van deze productie. Gezien de nabije ligging van deze extensieve site, ligt het binnen de verwachting dat ook op het terrein langs de Honzebroekstraat sporen van – op zijn minst de periferie van – deze productiezone worden aangetroffen.

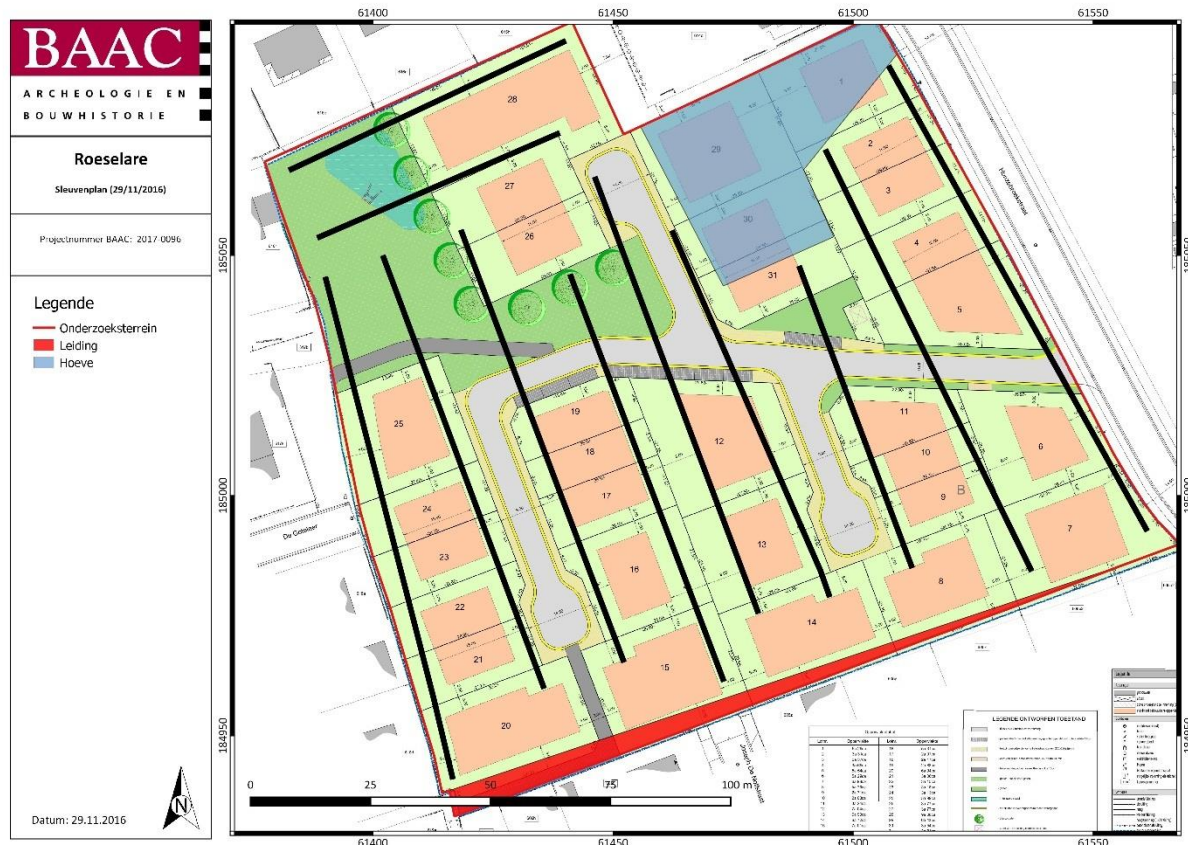

3 Methode

In dit hoofdstuk wordt eerst de toegepaste methodologie geschetst (werkwijze, planning, aanpak, strategie van het veldwerk). Daarna bespreken we de strategie van de uitwerking.

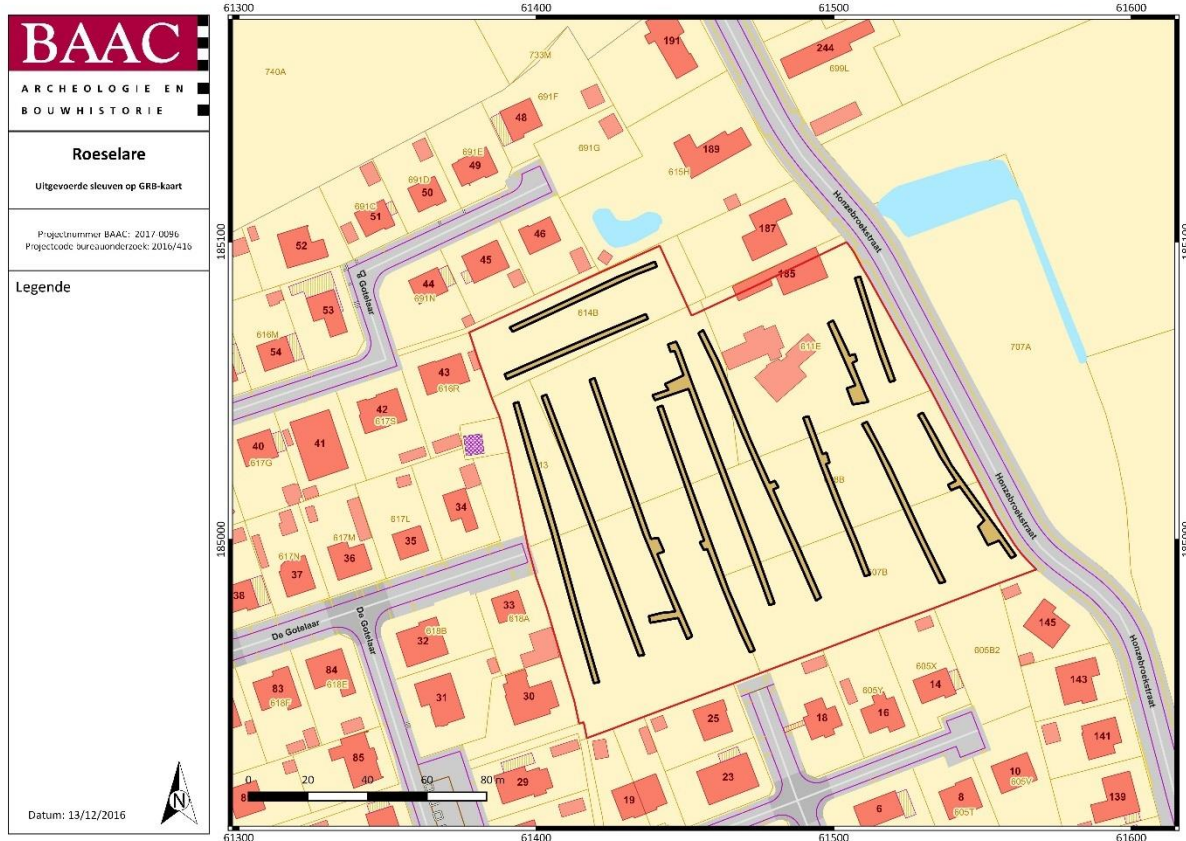
3.1 Veldwerk

De prospectie met ingreep in de bodem bestond uit een standaard proefsleuvenonderzoek waarbij de methode van continue sleuven werd gebruikt. Indien mogelijk werden parallelle ononderbroken proefsleuven aangelegd over het volledige perceel, waarbij de afstand tussen de proefsleuven niet meer dan 15 m bedroeg. Door de aanwezigheid van perceelsgrens met afsluiting binnen het onderzoeksgebied werden enkele sleuven met een onderbreking aangelegd. Hierbij werd minstens 10 % van het terrein geprospecteerd door middel van proefsleuven. De positie van deze sleuven werd, in samenspraak met de opdrachtgever en het Agentschap, vooraf vastgelegd en goedgekeurd. De zone in de noordoostelijke hoek van het terrein waar zich de hoeve en stalgebouwen bevonden, kwam niet in aanmerking voor onderzoek. Deze zone werd echter niet ontheven van een archeologische evaluatie. Deze evaluatie was gebaseerd op het sporenbeeld in de omliggende sleuven.

Figuur 14: Inplanting proefsleuven binnen het plangebied

Binnen het ca. 18.250 m² groot onderzoeksgebied werd 2.150 m² onderzocht in 12 proefsleuven en 10 kijkventers of dwarssleuven (dekkingsgraad 11.5%). De sleuven waren in hoofdzaak noord-zuid georiënteerd, volgens het terreinreliëf en de huidige percelering. Sleuven 10 en 11 kenden – gezien de ligging van toekomstige bouwvolumes – een oost-west oriëntatie. Het maaiveld bevond zich op een hoogte van gemiddeld 25.20 m +TAW. Het vlak werd aangelegd op een gemiddelde diepte van 40 - 70 cm onder het maaiveld.

Figuur 15: Overzicht van de uitgevoerde sleuven

De sleuven werden aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 21 ton met gladde graafbak van 2 m. In elke sleuf werd machinaal één vlak aangelegd op het archeologisch relevante en leesbare niveau; dit onder begeleiding van minstens één archeoloog. Vervolgens werd het vlak manueel bijgeschaafd, zodat de sporen het best zichtbaar waren en meteen konden worden ingekrast.

Van alle sleuven werden overzichtsfoto's gemaakt en van alle sporen ook detailfoto's. De sleuven en sporen werden ingetekend door middel van een *Robotic Total Station* (RTS) en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend van het programma *Autocad* werden de verzamelde data van de opgravingsvlakken verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

Per proefsleuf werd een diepere profielput aangelegd waarbij minstens 60 cm van de moederbodem zichtbaar was. De locatie ervan stond in functie van het inzicht in de lokale bodemopbouw (en de diepte van verstoring). Bij elke profielput werd de absolute hoogte van het (archeologisch) vlak en van het maaiveld genomen en op het plan aangeduid. Deze bodemprofielen werden opgemeten, opgekuist, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven per horizont op basis van de bodemkundige registratie- en beschrijvingsmethodes.

Met behulp van een metaaldetector (*Tesoro Silver*) werd naar metaalvondsten gezocht. Sporen waarbij het toestel een signaal gaf, werden aangeduid in de sporenlijst. Er werden echter geen relevante metaalvondsten ingezameld.

Gezien de hoge verwachting op het aantreffen van houtskoolmeilers werd op voorhand een onderzoeksstrategie voor deze sporen vastgelegd. Elke meiler die werd aangetroffen werd volledig blootgelegd, desnoods door middel van een bijkomend kijkvenster. Daarenboven werd van elke meiler

een bulkmonster (10l) genomen – uiteraard indien mogelijk van de meest houtskoolrijke pakketten. Een relevante selectie van deze sporen werd gecoupeerd.

Voor de uitvoer van het sleuvenonderzoek was er een geofysische archeologische prospectie gepland door Koen Deforce. Tijdens dit testonderzoek zou worden onderzocht of het mogelijk was met dergelijke onderzoekstechnieken houtskoolmeilers en andere houtskoolrijke sporen te detecteren. De resultaten van dit onderzoek zouden vervolgens met de resultaten van het proefsleuvenonderzoek worden geconfronteerd. Helaas lieten de terreinomstandigheden (te natte en drassige bodem) niet toe het onderzoek uit te voeren.

3.2 Strategie voor de uitwerking

De basisuitwerking van het onderzoek en de rapportage van de onderzoeksresultaten gebeurden allen door BAAC Vlaanderen, conform de minimumnormen en de bijzondere voorwaarden bij de prospectie met ingreep in de bodem. De basisuitwerking van het onderzoek omvatte een beknopte omschrijving van alle sporen in een sporenlijst en het opstellen van een foto- en monsterlijst. De veldplannen van de opgraving werden gedigitaliseerd en opgemaakt tot overzichtelijke kaarten. De profieltekeningen werden gedigitaliseerd en in uniforme afbeeldingen weergegeven. Deze basisuitwerking gebeurde onmiddellijk na het veldwerk.

Na deze basisuitwerking werd een conceptrapport opgemaakt. Gezien dit rapport binnen de 15 dagen na het veldwerk afgeleverd kon worden, bleek het opstellen van een nota met aanbevelingen overbodig. De voorlopige onderzoeksresultaten en een voorstel tot vervolgadvis werden echter wel reeds informeel meegedeeld aan alle betrokken partijen. De inhoud van het conceptrapport stemt overeen met deze van het uiteindelijke eindrapport. Dit zal worden opgesteld nadat eventuele opmerkingen van alle betrokken partijen zijn ontvangen en verwerkt.

De bulkmonsters van de aangetroffen houtskoolmeilers werden na het veldwerk door BAAC Vlaanderen gezeefd op maaswijdte 5 mm en 0.5 mm. De gedroogde monsters werden voor verder onderzoek ter beschikking gesteld aan derden.

4 Resultaten

4.1 Bodem

De bodemopbouw vertoonde over vrijwel heel het onderzoeksterrein een gelijkaardige opbouw. De top van dit typische bodemprofiel bestond uit een grijze tot donkerbruine, licht lemige, zandige bouwvoor (Ap-horizont). Dit pakket was erg homogeen van samenstelling en amper aangetast door bioturbatie. De dikte van dit pakket varieerde tussen 30 en 40 cm. De ondergrens van deze bouwvoor was erg scherp.

Onder de bouwvoor bevond zich in het bodemprofiel een relatief dun (15 – 20 cm), lichtbruin tot beige, homogeen, zandlemig pakket. Dit pakket wordt geïnterpreteerd als een Bw-horizont (verweringshorizont). Deze verweringshorizont was sterk aangetast door bioturbatie. Het is overigens ook deze bioturbatie die het ontstaan van de horizont veroorzaakt heeft. De ondergrens van deze horizont is erg vaag en onregelmatig – onder andere door de vele mollengangen aan de bodem van de afzetting.

Onder de verweringshorizont bevond zich een vrij homogeen, geel tot lichtgrijs, licht zandlemig pakket. Deze eerste C-horizont vertegenwoordigde het zogenaamde homogene pakket van de *Formatie van Gent*. De afzettingen binnen deze horizont kennen een eolische oorsprong en waren tussen de 40 en 60 cm dik. De ondergrens van deze eenheid was erg onregelmatig en vertoonde lokaal vorstwiggen (prof. 4.01). Lokaal was de bovenzijde van deze bodemeenheid sterk verbruind door aanrijking uit bovenliggende afzettingen (prof 8.02 & prof 10.01). Deze aanrijkingshorizont (textuur B-horizont) was erg variabel van dikte (10 tot 30 cm dik).

Onder de 1C-horizont werd een tweede C-horizont aangesneden. Deze horizont bestond uit een gelaagde afwisseling van lichtgrijs zand en oranje bruine zandleem tot leem. Deze afzettingen komen overeen met het zogenaamd alternerend complex van de *Formatie van Gent*. Deze eolische afzettingen ontstonden – in tegenstelling tot het homogeen pakket – in een erg nat en vochtig klimaat.

Figuur 16: Profiel 3.01 (WP03)

Figuur 17: Profiel 4.01 (WP04)

Figuur 18: Profiel 8.02 (WP08)

Figuur 19: Profiel 10.01 (WP10)

Ter hoogte van de werkputten WP08, WP09 en WP11 bleek de bodemopbouw ingrijpend verstoord. Deze verstoring bestond uit een volledige afgraving van het bodemarchief tot een diepte van 1.10 tot 1.50 m -mv. Deze afgraving was aangevuld met heterogene, vervuilde grond (prof 8.01 & prof 11.01).

Figuur 20: Profiel 8.01 (WP08)

Figuur 21: Profiel 11.01 (WP11)

4.2 Sporen en structuren: beschrijving en interpretatie

4.2.1 Algemeen

Tijdens de prospectie werden 11 proefsleuven aangelegd. Alle sporen van zowel natuurlijke als antropogene oorsprong werden op het terrein ingekrast en ingemeten. Het betreft greppels, (paal)kuilen (o.a. houtskoolmeilers) en natuurlijke of recente sporen. In de volgende paragraaf worden deze sporen per functionele categorie beschreven en geïnterpreteerd.

4.2.2 Beschrijving en interpretatie van de sporen

a) Houtskoolmeilers

Geheel volgens de archeologische verwachting werden tijdens het onderzoek vier houtskoolmeilers aangetroffen. Deze sporen lieten zich in het vlak optekenen als grote, rechthoekige kuilen met een houtskoolrijke vulling. Zoals reeds aangegeven in de Methodologie, werden deze sporen volledig blootgelegd en bemonsterd. Vervolgens werden alle meilers gecoupeerd.

Houtskoolmeiler S.1.09 bevond zich centraal in WP01, aan de oostelijke zijde van het onderzoeksterrein. In het vlak liet het spoor zich optekenen als een vrij smal, rechthoekig spoor (oost-west oriëntatie; 2.50 x 0.95 m). De houtskoolrijke vulling van het spoor tekende zich erg scherp af ten opzichte van de moederbodem.

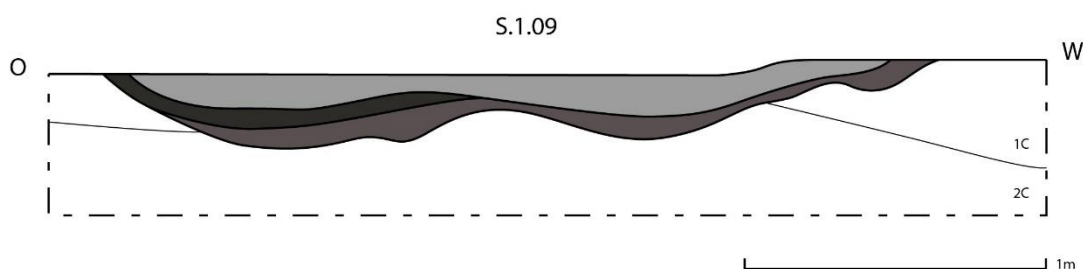
In de coupe had het spoor een vrij onregelmatige bodem. De vulling van het spoor bestond uit drie pakketten. Het onderste pakket bestond uit donkergrijs zand met bijzonder veel houtskool. Aan de onderzijde van dit pakket (10 cm dik) werden geen duidelijke sporen van *in situ* verbranding van de moederbodem waargenomen. Aan de oostelijke zijde van het spoor bevond zich boven dit pakket een vrij dunne (5 cm dik) houtskoollens. Beide pakketten werden afgedekt door een donkergrijze, zandige afzetting. Ook deze afzetting bevatte vrij veel houtskoolfragmenten. Het spoor was tot ongeveer 30 cm diep onder het archeologisch vlak (24.95 m +TAW) bewaard. Aangezien de vulling van het spoor enkel uit erg houtskoolrijke pakketten bestond, lijkt het meer dan waarschijnlijk dat het enkel de onderzijde van een aanvankelijk veel dieper spoor betrof.

In het vlak leek de meiler doorsneden door een tweede meiler (S.1.10). Deze was ook rechthoekig van vorm, maar met opmerkelijk kleinere afmetingen (1.70 x 0.45 m). In de coupe kon het onderscheid tussen beide sporen echter niet vastgesteld worden. Meer dan waarschijnlijk moet men S.1.10 dan ook niet als een afzonderlijke meiler interpreteren, maar als een lokale bioturbatie van houtskoolmeiler S.1.09.

Figuur 22: Houtskoolmeiler S.1.09 in het vlak

Figuur 23: Houtskoolmeiler S.1.09 in de coupe

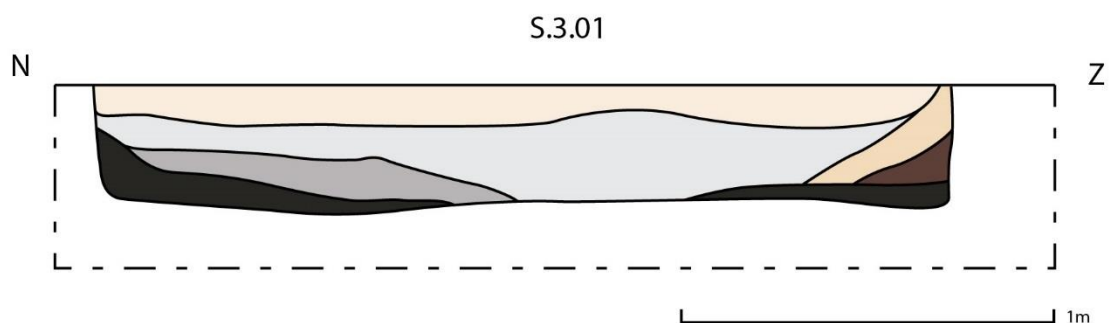
Een tweede houtskoolmeiler S.3.01 werd in WP3 blootgelegd. Dit spoor was in het vlak rechthoekig van vorm (2.30 x 1.40 m). Het spoor werd in het vlak gekenmerkt door een vrij heterogene, beige tot lichtgrijze, gevlekte vulling, die opvallend veel houtskool bevatte. Verder viel de scherpe aflijning van de vulling ten opzichte van de moederbodem op, vooral aan de scherpe hoekpunten van het spoor. Aan de rand van het spoor werd ook een dun verbrandingslaagje waar de moederbodem *in situ* verbrand was, waargenomen.

Uit de coupe werd duidelijk dat het spoor tot ongeveer 60 cm onder het archeologisch niveau (25.40 m +TAW) bewaard was. De doorsnede van het spoor viel op door zijn erg vlakke bodem. De vulling van het spoor bestond uit verschillende pakketten, waarvan het onderste een 10 cm dikke laag houtskool was. Net als in het vlak, werd op de grens tussen de laag houtskool op de bodem van de meiler en de moederbodem een dunne laag *in situ* verbrande moederbodem waargenomen. Deze laag ontstond toen de moederbodem lokaal verhitte tijdens de houtskoolproductie in de meiler. Boven de laag houtskool bevonden zich enkele sterk gebioturbeerde, lichtgrijze tot beige, heterogene zandige pakketten. Deze pakketten vertegenwoordigen meer dan waarschijnlijk de acute demping van de meiler na het gebruik.

Figuur 24: Houtskoolmeiler S.3.01 in het vlak

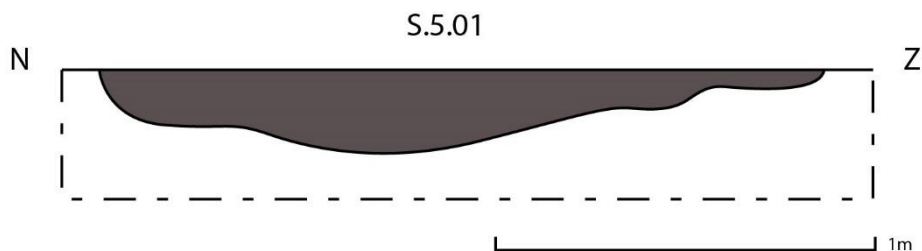
Figuur 25: Houtskoolmeiler S.3.01 in de coupe

Op het noordelijke deel van het onderzoeksterrein, in het uiterste noorden van WP05, werd houtskoolmeiler S.5.01 aangetroffen. Deze liet zich, net als meiler S.3.01, in het vlak optekenen als een rechthoekig spoor (1.80 x 1.30 m) met een erg scherpe, duidelijke aflijning. De vulling van het spoor bestond – in tegenstelling tot deze van meiler S.3.01 – uit een vrij homogeen, sterk gebioturbeerd en erg houtskoolrijk pakket. In de coupe bleek het spoor slechts een kleine 20 cm onder het archeologisch niveau (25.46 m +TAW) bewaard. De doorsnede van het spoor werd gekenmerkt door een vrij onregelmatige bodem. Meer dan waarschijnlijk moet men dit spoor – net als S.1.09 – als de onderzijde van een oorspronkelijk aanzienlijk diepere houtskoolmeiler interpreteren.

Figuur 26: Houtskoolmeiler S.5.01 in het vlak

Figuur 27: Houtschoolmeiler S.5.01 in de coupe

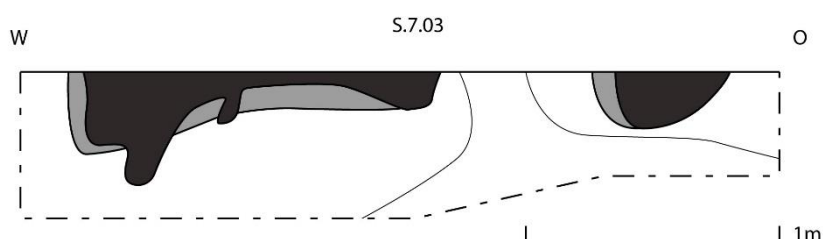
Een laatste houtschoolmeiler S.7.03 werd centraal in WP07 blootgelegd. Dit spoor kenmerkte zich in het vlak – net als de meilers S.3.01 en S.5.01 – aan de hand van zijn rechthoekige vorm (2.50 x 1.90 m) en erg scherpe aflijning ten opzichte van de moederbodem. Aan de randen van het spoor viel een houtschoolrijke laag op. Ook werd op de grens tussen deze laag en de moederbodem een dun verbrandingslaagje waargenomen. Centraal in het spoor bestond de vulling uit een lichtgrijs tot beige, sterk gebioturbeerd en heterogeen pakket. In het vlak vertoonde de meiler met andere woorden bijzonder sterke gelijkenissen met houtschoolmeiler S.3.01.

Figuur 28: Houtskoolmeiler S.7.03 in het vlak

In de coupe had het spoor een erg onregelmatige doorsnede. Centraal was het spoor slechts enkele centimeters onder het archeologisch niveau bewaard. Aan de oostelijke zijde bevond zich een diepere kuil (30 cm onder het archeologisch niveau). Ook aan de westelijke zijde was het spoor lokaal dieper, tot 30 cm onder het archeologisch niveau.

Figuur 29: Houtschoolmeiler S.7.03 in de coupe⁵³

Centraal in WP02 werd een ronde kuil (diameter 0.40 m) met een houtschoolrijke vulling aangetroffen. In de coupe had dit spoor een komvormige doorsnede met vrij vlakke bodem. De bodem van het spoor bevond zich ongeveer 20 cm onder het archeologisch vlak. Het spoor had een geïsoleerde ligging, maar moet gezien zijn houtschoolrijke vulling mogelijk toch aan de lokale houtschoolproductie gekoppeld worden.

⁵³ Foto: Willem Hantson.

Figuur 30: Kuil S.2.04 in de coupe

b) Kuilen

Het aantal kuilen dat tijdens het onderzoek werd aangetroffen was relatief beperkt. Een opvallende cluster bevond zich in WP01, in de uiterste zuidoostelijke hoek van het onderzoeksterrein. Deze sporen (S.1.01 – S.1.05 & S.1.20 – S.1.22) waren in het vlak rond tot ovaal van vorm en vielen op door hun grijze, licht uitgeloopte en matig humeuze vulling. Ondanks het feit dat deze sporen duidelijk geclusterd lagen langs de oostelijke grens van het onderzoeksterrein, waren ze niet op systematische wijze ingeplant. Kuil S.1.01 had in de coupe een komvormige doorsnede en was ongeveer 20 cm onder het archeologisch niveau bewaard. Lokaal bevatte de vulling van dit spoor grotere brokken gereduceerde moederbodem.

Figuur 31: Kuil S.1.01 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

Hoe men deze kuilen functioneel en chronologisch moet interpreteren, is niet duidelijk. De vulling van deze sporen bevatte immers geen dateerbare vondstcollectie, waardoor een datering ontbreekt. Ook staat vast dat deze sporen niet tot de paalzetting van een gebouwplattegrond of andere structuur behoorden. De humeuze vulling van de sporen kan mogelijk wel een aanwijzing voor de functie zijn. Het lijkt immers niet onwaarschijnlijk dat deze sporen ontstonden na het ontwortelen van bomen. De extractiekuil raakte na het ontwortelen in het vrij natte en drassige milieu geleidelijk opgevuld. Tijdens deze opvulling accumuleerde ook humeus materiaal in deze extractiekuilen.

Figuur 32: Cluster humeuze kuilen in de zuidoostelijke hoek van het onderzoeksterrein

c) Paalkuilen

De enige twee paalkuilen S.2.07 en S.2.08 die tijdens het onderzoek werden blootgelegd, bevonden zich in het noordelijke deel van WP02. Paalkuil S.2.07 was in het vlak ovaal van vorm (0.55 x 0.35 m) en werd gekenmerkt door een grijze tot lichtgrijze, homogene vulling die zich matig scherp ten opzichte van de moederbodem aftekende. In de coupe had het spoor een vrij vlakke bodem, die zich ongeveer 40 cm onder het archeologisch niveau bevond. In de coupe bleek de vulling van het spoor sterk getekend door bioturbatie.

Figuur 33: Paalkuil S.2.07 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

Figuur 34: Paalkuil S.2.08 in het vlak

Paalkuil S.2.08 bevond zich slechts 0.60 m ten zuidwesten van paalkuil S.2.07. Dit spoor was in het vlak rond van vorm (diameter 0.55 m) en had een grijze tot lichtgrijze, homogene vulling. De vulling van dit spoor toonde grote gelijkenissen met deze van paalkuil S.2.08.

Beide paalkuilen kenden een geïsoleerde ligging - ondanks de aanleg van een ruim kijkvenster rond deze sporen. Ze behoorden met andere woorden niet tot de paalzetting van een gebouwplattegrond of een andere structuur.

Figuur 35: Kijkvenster rond paalkuil S.2.07

d) Greppels

De meeste greppels die tijdens het onderzoek werden aangetroffen, kaderden gezien hun ligging en oriëntatie duidelijk binnen de postmiddeleeuwse perceelsindeling binnen het onderzoeksterrein. Deze interpretatie wordt ondersteund door een weergave van deze sporen op de Poppkaart, waarbij hun ligging overeenkomt met de locatie van de toenmalige perceelsgrenzen. Twee greppels S.7.06 en S.10.01 kenden echter een afwijkende oriëntatie en ligging, en moeten dan ook een andere interpretatie worden toegeschreven.

Greppel S.7.06 betrad het onderzoeksterrein centraal in de zuidelijke zijde en doorkruiste over een lengte van minstens 100 m het onderzoeksterrein in noordwestelijke richting. Deze greppel was ongeveer 70 cm breed en had een uitgeloogde, homogene, lichtgrijze vulling, die zich erg vaag ten opzichte van de moederbodem aftekende. In de coupe had het spoor een komvormige doorsnede, die ongeveer 30 cm onder het archeologisch niveau bewaard was.

Figuur 36: Greppel 7.06 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

In het uiterste noordelijke deel van het onderzoeksterrein werd een tweede greppel S.10.01 met afwijkende oriëntatie aangesneden. Ook dit spoor had een sterk uitgeloopte, lichtgrijze vulling die zich erg vaag aftekende ten opzichte van de moederbodem. Deze greppel was met een breedte van 40 cm wel opvallend smaller dan greppel S.10.01. De greppel betrad het terrein aan de noordelijke zijde en doorkruiste het terrein in zuidwestelijke richting. Het spoor werd enkel in WP10 aangesneden. De aanliggende sleuf WP11 bevond zich ter hoogte van een verstoorde zone. Het verdere verloop van het spoor kon dan ook niet worden vastgesteld.

Beide greppels S.7.06 en S.10.01 wijken zowel qua oriëntatie, als ligging en vulling af van de greppels die geassocieerd worden met postmiddeleeuwse perceelsindeling. Mogelijk kennen ze – gezien hun uitgeloopte vulling – een oudere leeftijd. Er werden in de vulling van deze sporen echter geen dateerbare vondsten aangetroffen, waardoor een sluitende datering uitblijft. Mogelijk zijn beide sporen restanten van enclosgreppels rond middeleeuwse of Romeinse woonerven. Er werden binnen het onderzoeksterrein echter geen andere sporen aangesneden die met deze woonerven geassocieerd kunnen worden. Gezien de perifere ligging van beide greppels – in het uiterste noorden en zuiden van het onderzoeksterrein – liggen de kernen van de omgeving nederzettingen mogelijk buiten het onderzoeksterrein.

Figuur 37: Greppel S.10.01 in het vlak

Langs de noordelijke zijde van WP04 en WP05, net ten westen van het nog bestaande hoevedomein, werd een dubbele perceelsgreppel S.5.02 en S.5.03 aangesneden. De dubbele greppel kende een oost-west oriëntatie, gelijkend aan deze van de postmiddeleeuwse perceelsindeling. Tussen beide greppels lag een interval van ongeveer 3.50 m. De greppels waren 0.50 m breed en werden gekenmerkt door een grijze vulling die zich erg scherp ten opzichte van de moederbodem aftekende. In de coupe hadden beide sporen een komvorige doorsnede, die tot 0.15 m onder het archeologisch niveau bewaard was. Deze greppels werden enkel in de sleuven WP04 en WP05 aangesneden. In de meer westelijke sleuven waren ze niet zichtbaar. Vanuit sleuf WP05 werden de greppels dan ook in een kijkvenster gevolgd. Hieruit bleek dat de sporen na ongeveer 10 m door hun geringe diepte niet langer doordrongen tot het archeologisch niveau. Het verder verloop van de greppels kon dan ook niet gereconstrueerd worden.

Figuur 38: Dubbele greppel S.5.02 en S.5.03 in het vlak

Figuur 39: Greppel S.5.02 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

In de vulling van greppel S.5.02 werd een scherp geglazuurd rood aardewerk gevonden. Dit lijkt het vermoeden te bevestigen dat deze greppels binnen de postmiddeleeuwse perceels- en landschapsindeling gesitueerd moeten worden. In deze kan men ook verwijzen naar de oriëntatie en de ligging – in het verlengde van een perceelsgrens binnen het postmiddeleeuwse hoevedomein – van de greppels.

Figuur 40: Greppel S.5.03 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

Op het centrale deel van het onderzoeksterrein werden drie greppels S.4.04, S.6.02 en S.1.08 geregistreerd, waarvan de locatie overeenkomt met postmiddeleeuwse perceelsgrenzen. Deze sporen werden allen gekenmerkt door een donkergrijze tot bruine vulling die zich scherp aftekende ten opzichte van de moederbodem.

Het meest bijzondere spoor was greppel S.6.02. Deze greppel kende een noord-zuid oriëntatie en mondde centraal op het onderzoeksterrein uit in greppel S.4.04. Op de plek waar deze greppels in elkaar uitmondde, werd een reenstein of kavelsteen aangetroffen. Een twintigtal meter zuidelijker, op de plek waar greppel S.1.08 in greppel S.6.02 uitmondde, werd opnieuw een dergelijke steen blootgelegd. Aan de rand van de greppel werd een rij vierkante paalextractiekuilen (zijde 0.15 m) aangetroffen. Deze kuilen lagen op een vast interval van 4 m uit elkaar. Deze sporen zijn zonder twijfel de restanten van een hek of omheining die in het verleden de rand van de greppel flankeerde.

Figuur 41: Perceelsgreppel S.6.02 in het vlak

e) Recente sporen en sporen van recente landbewerking

Verspreid over het onderzoeksterrein werden enkele sporen aangesneden die duidelijk van erg recente ouderdom waren. Het ging onder meer over een bomkrater S.5.08, die opviel door de shrapnel in de vulling, en kuil S.5.05 waarvan de vrij heterogene, donkerbruine vulling zich erg scherp aftekende ten opzichte van de moederbodem.

Figuur 42: Recente kuil S.5.05

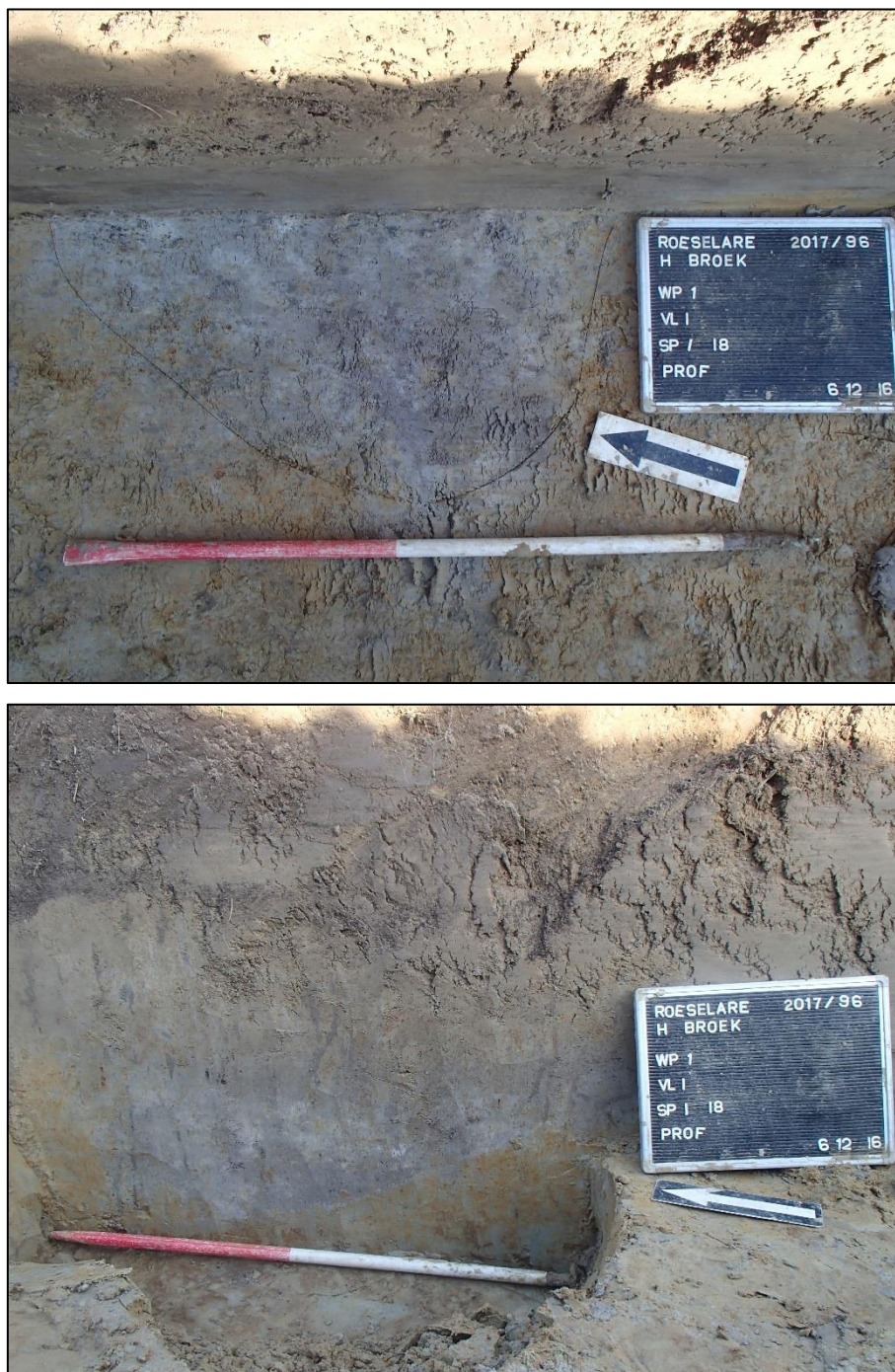

Figuur 43: Bomkrater S.5.08

f) Natuurlijke sporen

Verspreid over het hele onderzoeksterrein werden verschillende natuurlijke sporen blootgelegd. Deze hadden vaak een lichtgrijze, sterk uitgeloopte vulling, die zich erg vaag aftekende ten opzichte van de moederbodem. Een ruime selectie van deze sporen werd gecoupeerd. Hieronder volgt een selectie van deze sporen.

Figuur 44: Spoor S.1.18 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

Figuur 45: Natuurlijk spoor S.3.03 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

Figuur 46: Natuurlijk spoor S.3.04 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

Figuur 47: Natuurlijk spoor S.4.01 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

Figuur 48: Natuurlijk spoor S.4.05 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)

5 Vondstmateriaal

5.1 Aardewerk

Tijdens het couperen werd in de vulling van greppel S.5.02 een klein stuk geglazuurd rood aardewerk aangetroffen. Dit aardewerk moet tussen de late middeleeuwen en de nieuwe/nieuwste tijd gedateerd worden.

Figuur 49: Stuk aardewerk uit greppel S.5.02

5.2 Natuursteen

In de bedding van perceelsgreppel S.6.02 werden twee reensteinen of kavelstenen aangetroffen. Deze objecten waren vervaardigd uit Doornikse kalksteen en hadden de vorm van een onregelmatige balk (20 x 20 x 75 cm). Deze stenen waren niet toevallig geplaatst op de locaties waar verschillende oude perceelsgreppels samenvloeiden. Dergelijke stenen waren immers tijdens het Ancien Régime aanduidingen van perceelsgrenzen.

Figuur 50: Reenstein of kavelsteen uit S.6.02

Het voorkomen van dergelijke reensteinen werd eerder in de regio al vastgesteld tijdens het archeologisch onderzoek aan de Vloedstraat in Roeselare. Ook hier werden de stenen aangetroffen op de samenvloeiing van twee oude perceelsgreppels.⁵⁴

⁵⁴ Pers. comm. Ron Bakx.

6 Besluit en advies

6.1 Synthese

6.1.1 Nederzettingssporen

Binnen het onderzoeksterrein werden vrijwel geen relevante nederzettingssporen aangetroffen. De enige relevante sporen waren de greppels S.7.06 en S.10.01. Deze greppels vielen op door hun grijze tot lichtgrijze, uitgeloogde vulling en hun ligging en oriëntatie die afweek van de huidige perceelsindeling. Deze elementen wijzen er op dat men deze sporen vermoedelijk als enclosgreppels rond een rurale nederzetting moet interpreteren. Dergelijke sporen kunnen dateren tussen de metaaltijden en de volle middeleeuwen. De greppels bevatten echter geen dateerbare vondstcollectie waardoor een sluitende chronologische interpretatie ontbreekt.

Daarenboven werden ook geen andere sporen aangetroffen die met de omgeven nederzettingen geassocieerd kunnen worden. Mogelijk speelt de perifere ligging van de sporen een belangrijke rol bij het ontbreken van dergelijke sporen: de kernen van deze nederzettingen moeten waarschijnlijk buiten het onderzoeksterrein gezocht worden.

6.1.2 Houtskoolmeilers

Tijdens het onderzoek werden vier houtskoolmeilers aangetroffen. Houtskoolmeilers komen in Vlaanderen vrij courant voor in het archeologisch bestand. Vaak kunnen ze – gezien hun geïsoleerde ligging in het landschap – niet aan specifieke occupatiefasen of nederzettingsspatronen gekoppeld worden. Onderzoek naar houtskoolmeilers op de sites van Evergem – Kluizendok⁵⁵, Zoersel – Zoerselbos⁵⁶ en in het Zoniënwoud⁵⁷ toont echter aan dat onderzoek naar de datering en samenstelling van dergelijke sporen veel kan bijleren over de inrichting en exploitatie van historische bosgebieden. Deze onderzoeken kaderen echter binnen een grootschaligere studie naar de evolutie van het bosgebruik en -inrichting in duidelijk omschreven historische bossen. Daarenboven omvatten deze studies steeds meerdere tientallen meilers, die in verschillende periodes kunnen gedateerd worden. Zo kon de evolutie van het bosgebruik doorheen de eeuwen geanalyseerd worden.

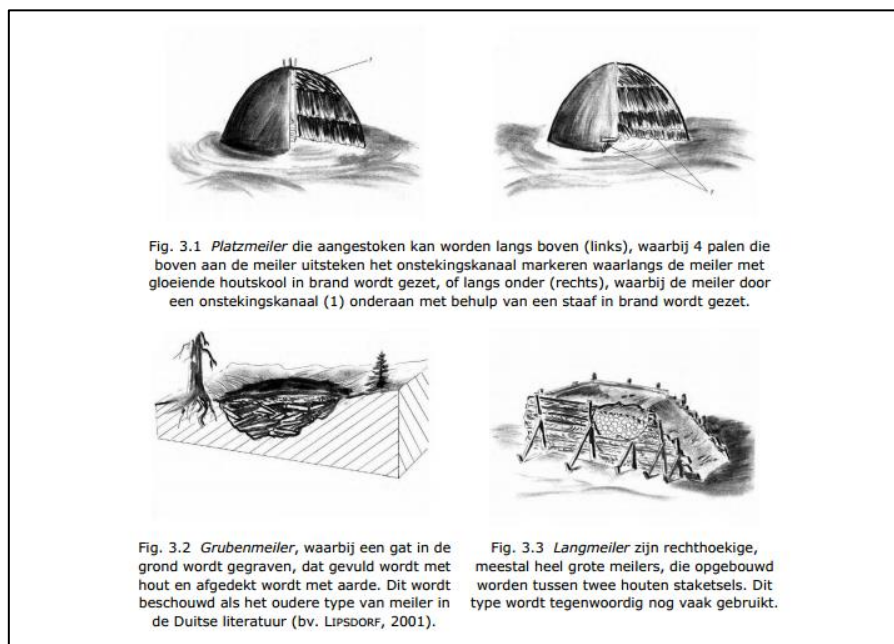
---

⁵⁵ Deforce *et al.* 2009.

⁵⁶ Boeren *et al.* 2009, 31-64.

⁵⁷ Mees 1989; Van der Ben 1997; Defosse 1993.

Figuur 51: De verschillende types houtskoolmeiler⁵⁸

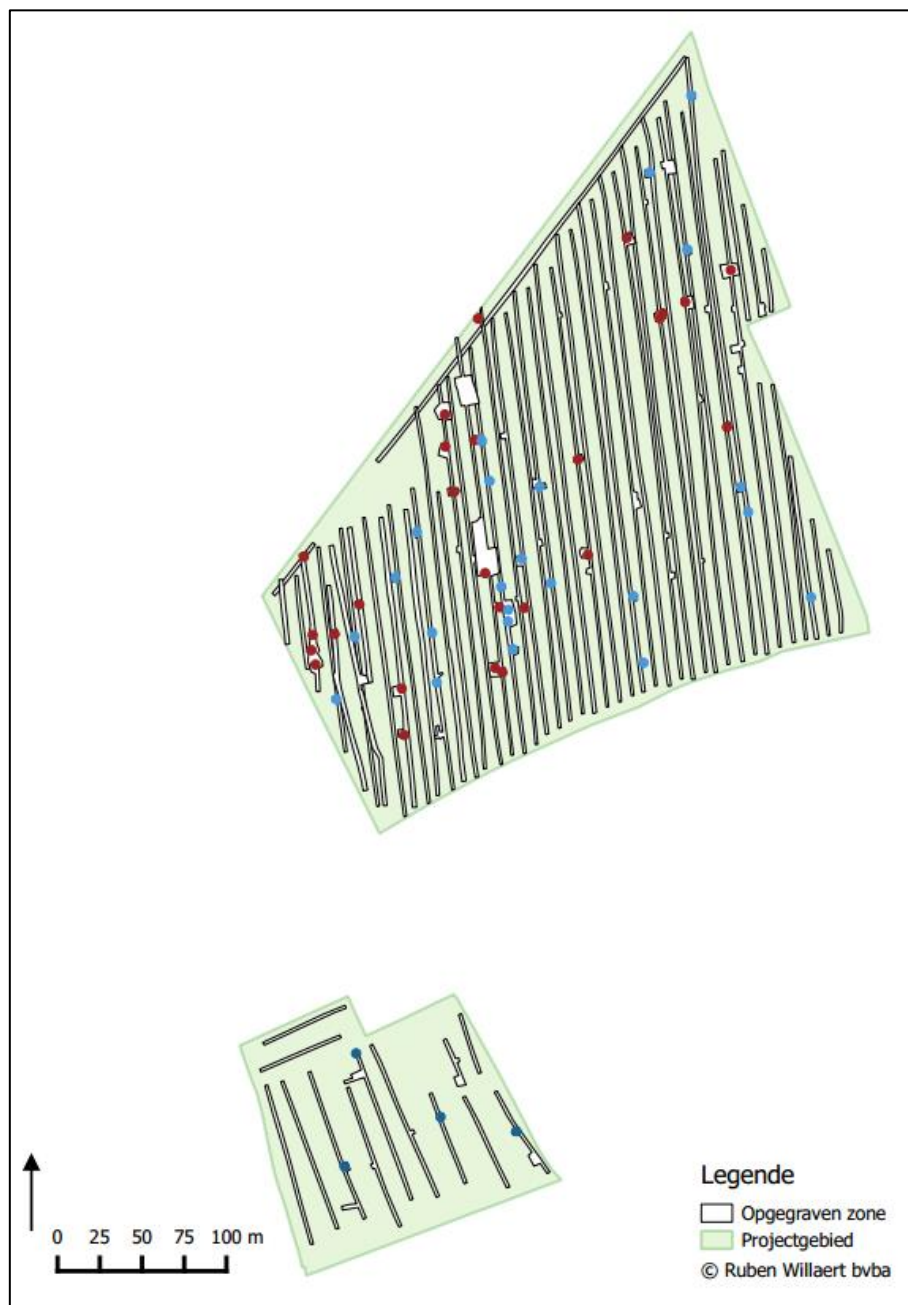
Dergelijke locaties van houtskoolproductie werden ook reeds in de omgeving van het onderzoeksterrein aangetroffen. In deze kan men verwijzen naar de houtskoolmeilers op de sites van Ingelmunster – Zandberg⁵⁹, Roeselare - Onledegoedstraat en Roeselare – Izegemseardeweg. Tijdens recent onderzoek op een ander terrein aan de Honzebroekstraat (Honzebrouckstraat in Hooglede) werd aangetoond dat de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksterrein deel uitmaakte van een extensieve houtskoolproductiezone. De – voorlopige – resultaten van het onderzoek wezen uit dat er geen systematiek zat in de inplanting van de individuele meilers. Hoe de productie ruimtelijk en chronologisch georganiseerd was, blijft voorlopig onduidelijk. Toch is duidelijk dat de productiezone het hele landschap rond de Honzebroekstraat besloeg.⁶⁰

De resultaten van het onderzoek aan de Honzebroekstraat kaderen binnen deze kennis over het productielandschap aan de Honzebroekstraat/Honzebrouckstraat. De ruimtelijke spreiding van de meilers op beide terreinen (ca. 2.7 meiler per hectare (Honzebrouckstraat) vs. ca. 2 meilers per hectare (Honzebroekstraat)) lijkt er alvast op te wijzen dat ook het terrein aan de Honzebroekstraat tot de kern van deze productiezone behoorde. Een vergelijking inzake chronologische spreiding van de productie kan gezien het ontbreken van definitieve onderzoeksresultaten niet gemaakt worden.

⁵⁸ Boeren *et al.* 2009, Fig. 3.1, 3.2 en 3.3, 15.

⁵⁹ Eggermont *et al.* 2009.

⁶⁰ Pers. comm. Sam Dedecker.

Figuur 52: Overzicht van meilers op beide terreinen langs de Honzebroekstraat/Honzebrouckstraat (kaart voorlopige resultaten)⁶¹

6.1.3 Sporen van extensief landgebruik tijdens de nieuwe en nieuwste tijd

Verspreid over het onderzoeksterrein werden enkele sporen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd aangetroffen. Waarschijnlijk maken ze onderdeel uit van een extensieve gebruiksfase van het terrein in deze periode. Er werden geen bewoningssporen geregistreerd. Het gaat in eerste instantie over greppels die bij de toenmalige perceels- en landschapsindeling horen. Het weinige vondstmateriaal uit deze greppels wijst op een datering in de late middeleeuwen tot nieuwe tijd.

⁶¹ Pers. comm. Floris Beke.

6.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Het doel van de prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- ***Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?***

De bodemopbouw bestond aan de top uit een donkergrijze Ap-horizont. Deze was tussen de 30 en 40 cm dik. Hieronder bevond zich een Bw-horizont die ontstond door de intense bioturbatie van de bovenliggende bouwvoor. Lokaal bevond zich hieronder een verbruinde Bt-horizont. De moederbodem bestond uit twee eolische afzettingen uit het Weichseliaan, de zogenaamde *Formatie van Gent*.

- ***In hoeverre is de bodemopbouw intact?***

De originele bodemopbouw was over heel het onderzoeksterrein grotendeels intact. Het ontstaan van de recente bouwvoor (door landbouwactiviteit) beschadigde vermoedelijk wel een deel van de oudere bodemopbouw. Ter hoogte van de sleuven WP08, WP09 en WP10 was de bodemopbouw tot een diepte van 1.10 tot 1.50 m -mv afgegraven.

- ***Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.***

Er werden verscheiden sporen aangetroffen, zowel van natuurlijke als van antropogene oorsprong. De antropogene sporen omvatten onder andere twee mogelijke enclosgreppels, vier houtskoolmeilers en enkele sporen die kaderen binnen de perceels- en landschapsindeling uit de nieuwe en nieuwste tijd.

- ***Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?***

De sporen kenden over het algemeen een goede bewaringstoestand. Wel bleek dat niet alle sporen – bijvoorbeeld de houtskoolmeilers – even diep onder het archeologisch niveau bewaard waren. Een deel van de bovenzijde van de sporen werd vernietigd tijdens het ontstaan van de recentere bouwvoren.

- ***Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?***

Er werden geen sporen aangetroffen die deel uitmaakten van een structuur.

- ***Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?***

De twee mogelijke enclosgreppels en de houtskoolmeilers kunnen niet gedateerd worden. Er werden ook geen aanwijzingen voor een relatie tussen beide sporengroepen aangetroffen. De sporen van recentere landschaps- en perceelsindeling moeten in de nieuwe en nieuwste tijd gedateerd worden.

- ***Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?***

De twee enclosgreppels vormden mogelijk de afbakening van een rurale nederzetting. Binnen het onderzoeksterrein werden echter geen andere sporen aangetroffen die met deze nederzettingen geassocieerd kunnen worden. Meer dan waarschijnlijk moet de kern van deze nederzetting(en) buiten het onderzoeksterrein gezocht worden.

De houtskoolmeilers behoren tot een extensief productielandschap. Dit productielandschap werd reeds bestudeerd tijdens onderzoek aan de Honzebroekstraat. De kern van de houtskoolproductie lijkt uit de eerste resultaten van dit onderzoek over de zuidwestelijke zijde van het onderzoeksterrein uit te strekken. De densiteit aan meilers is daarenboven gelijkaardig op beide onderzoeksterreinen.

De sporen van landschaps- en perceelsindeling uit de nieuwe en nieuwste tijd werden over het hele onderzoeksterrein aangesneden. Enkele sporen, waaronder een dubbele greppel en een kuil, waren echter geclusterd rond het hoevedomein uit de nieuwe tijd.

- ***Wat is de relatie met de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie,...)?***

Het onderzoeksterrein bevindt zich in de depressie van Ardooie, tussen de cuestarug van Hoogdele-Lichtervelde-Tielt en de Mandelvallei. Het terrein zelf bevindt zich op de overgang van het beekinterfluvium tussen de Kasteelbeek en de Krommebeek naar de dalflank van de Mandel, op een hoogte van ongeveer 25.50 m – 26.00 m +TAW. De bodems zijn vrij nat en geschikt voor weiland en akkerland, na noodzakelijke drainage. Het is duidelijk dat een deel van het onderzoeksterrein tot een oud productielandschap voor de vervaardiging van houtskool hoorde. Het is echter nog niet duidelijk welke relatie er was tussen het paleolandschap (bebossing,...) en de locatie van deze productiezone. Verder onderzoek naar de opgraving aan de Honzebroekstraat kan hier meer inzicht in geven.

- ***Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?***

Er werden geen elementen aangetroffen die een noemenswaardige (negatieve) invloed kunnen gehad hebben op de bewaringstoestand van de archeologische vindplaatsen. Enige uitzondering is de volledige versterking van het archeologisch relevante deel van het bodemarchief aan de westelijke en noordwestelijke zijde van het onderzoeksterrein (WP8, WP9 en WP11).

- ***Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?***

Aangezien er geen sporen werden aangetroffen die kunnen gerelateerd worden aan de twee mogelijke enclosgreppels, wordt de archeologische waarde van deze vindplaatsen laag ingeschat. De kernen van de betreffende nederzettingen moeten naar alle waarschijnlijkheid buiten het onderzoeksterrein gezocht worden. In deze moet men ook verwijzen naar de perifere ligging van beide greppels binnen het onderzoeksterrein.

De vier houtskoolmeilers behoorden tot een erg extensieve productie die zich over het hele landschap rond de Honzebroekstraat en Honzebroekstraat uitstrekte. Dit productielandschap werd reeds bestudeerd tijdens onderzoek aan de Honzebroekstraat. Uit een analyse van de voorlopige resultaten blijkt dat de meilers uit het onderzoek aan de Honzebroekstraat mogelijk tot de kern van de productiezone moeten gerekend worden. Tijdens het onderzoek aan de

Honzebrouckstraat kon de ruimtelijke, technische en chronologische organisatie van de productie echter nog niet sluitend gereconstrueerd worden. Verder onderzoek van bulkmonsters van de vulling van de meilers kan hier echter bij helpen. De meerwaarde van de houtskoolmeilers aan de Honzebroekstraat ligt ook in verder onderzoek naar de bulkmonsters van de vulling van deze sporen. Hiermee zouden vragen over de aard (houtsoort,...) en datering van de productie opgehelderd kunnen worden. Deze gegevens kunnen een aanvulling zijn op de erg uitgebreide (toekomstige) onderzoeksresultaten van het onderzoek aan de Honzebrouckstraat. Het ligt echter niet binnen de verwachting dat verder veldonderzoek op het terrein aan de Honzebroekstraat meer inzicht zal verschaffen in de organisatie van het extensieve productielandschap.

De sporen gerelateerd aan landschap- en perceelsideling uit de nieuwe en nieuwste tijd, wordt een lage archeologische waarde toegewezen.

- ***Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?***

Niet van toepassing.

- ***Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?***

Niet van toepassing.

- ***Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:***

1. ***Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?***

Niet van toepassing.

2. ***Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?***

Niet van toepassing.

- ***Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?***

Niet van toepassing.

- ***Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames is hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?***

Niet van toepassing.

6.3 Waardering en advies

6.3.1 Waardering

Aangezien er geen sporen werden aangetroffen die kunnen gerelateerd worden aan de twee mogelijke enclosgeppels, wordt de archeologische waarde van deze vindplaats laag ingeschat. De kernen van de betreffende nederzettingen moeten naar alle waarschijnlijkheid buiten het onderzoeksterrein gezocht worden. In deze moet men ook verwijzen naar de perifere ligging van beide greppels binnen het onderzoeksterrein. Het ligt niet binnen de verwachting dat er zich binnen het onderzoeksterrein relevante sporen van de nederzettingen bevinden.

De vier houtskoolmeilers behoorden tot een erg extensieve productie die zich over het hele landschap rond de Honzebroekstraat en de Honzebrouckstraat uitstreckte. Dit productielandschap werd reeds bestudeerd tijdens onderzoek aan de Honzebrouckstraat. Uit een analyse van de voorlopige resultaten blijkt dat de meilers uit het onderzoek aan de Honzebroekstraat tot de kern van de productiezone moeten gerekend worden. Tijdens het onderzoek aan de Honzebrouckstraat kon de ruimtelijke, technische en chronologische organisatie van de productie echter nog niet sluitend gereconstrueerd worden. Verder onderzoek naar bulkmonsters van de vulling van de meilers kan hier echter bij helpen. De meerwaarde van de houtskoolmeilers aan de Honzebroekstraat ligt ook in verder onderzoek naar de bulkmonsters van de vulling van deze sporen. Hiermee zouden vragen over de aard (houtsoort,...) en datering van de productie opgehelderd kunnen worden. Deze gegevens kunnen een aanvulling zijn op de erg uitgebreide (toekomstige) onderzoeksresultaten van het onderzoek aan de Honzebrouckstraat. Daarom werden alle houtskoolmeilers bemonsterd. De stalen worden ter beschikking gesteld voor verder onderzoek. Het ligt echter niet binnen de verwachting dat verder veldonderzoek op het terrein aan de Honzebroekstraat meer inzicht zal verschaffen in de organisatie van het extensieve productielandschap.

De sporen gerelateerd aan landschap- en perceelsindeling uit de nieuwe en nieuwste tijd, wordt een lage archeologische waarde toegewezen.

Bovenstaand overzicht toont aan dat het potentieel op kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek onder de vorm van een opgraving erg laag is. Het enige potentieel op kenniswinst ligt bij de natuurwetenschappelijke analyse van de stalen van de vier houtskoolmeilers. Dergelijke analyses vallen echter niet binnen de opzet van de basisrapportage van het vooronderzoek. Deze stalen worden echter wel ter beschikking gesteld voor verdere analyses door derden.

6.3.2 Advies

Gezien het ontbreken van potentieel op kenniswinst, adviseert BAAC Vlaanderen geen verder archeologisch onderzoek onder de vorm van een opgraving. Het enige potentieel op kenniswinst ligt bij de natuurwetenschappelijke analyse van de stalen van de vier houtskoolmeilers. Dergelijke analyses vallen echter niet binnen de opzet van de basisrapportage van het vooronderzoek. BAAC Vlaanderen formuleert dan ook geen advies inzake de verdere analyse van deze stalen. De stalen worden echter wel ter beschikking gesteld voor verdere analyses door derden.

7 Bibliografie

Algemene bibliografie:

- BOGEMANS F., 2007. Toelichting bij de Quatairgeologische Kaart. Kaartblad 29: Kortrijk, Brussel: Vrije Universiteit Brussel.
- BOEREN I, ADRIAENSSSENS S., DE KEERSMAEKER L ea. 2009: *Een archeologische evaluatie en waardering van houtskoolmeilers in het Zoerselbos (Zoersel, provincie Antwerpen)*, INBO rapport INBO.R.2009.54, Brussel: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.
- BRACKE M., 2015. Archeologische prospectie Hooglede Beverenstraat (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport. Monument Vandekerckhove rapport 2015/3, Ingelmunster.
- DECONYNCK J., VERGAUWE R., ROZEK J., CRYNS J., CRUZ F., 2015. Roeselare Onledegoed (W.-VI.), Rapportage van het archeologisch proefsleuvenonderzoek 9-26 november 2015, GATE-rapport 97.
- DE GEYTER G., JACOBS P., DE CEUKELAIRE M ea. 1999: Toelichting bij de Geologische kaart van België. Kaartblad 29: Kortrijk, Brussel: Ministerie van Economische Zaken, Bestuur, Kwaliteit en Veiligheid.
- DE GEYTER G. 2002a: Toelichtingen bij de geologische kaart van België (Vlaams Gewest). Blankenberge, Westkapelle, Oostduinkerke & Oostende: Kaartbladen 4 – 5 – 11 – 12, Brussel: Belgische Geologische Dienst.
- DE GEYTER G. 2002b: Toelichtingen bij de geologische kaart van België (Vlaams Gewest). Veurne – Roeselare: Kaartbladen 19 – 20, Brussel: Belgische Geologische Dienst.
- DEFORCE K. & BOEREN I. (2009): *Anthracologisch onderzoek Kluizendok (Evergem, Oost-Vlaanderen)*, Rapporten Natuurwetenschappelijk Onderzoek VIOE RNO.VIOE.2009-009.
- DEFOSSE, P. 1993: *Paléosidéurgie en forêt de Soignes. Chroniques de Watermael-Boitsfort 2, 2-4.*
- DEMOEN D., Gierts I., 2015. Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Roeselare – Izegemseardeweg, BAAC Vlaanderen Rapport 169.
- DE MOOR G., (ed.) 1997. Toelichting bij de Quatairgeologische Kaart. Kaartblad 21: Tielt, Gent: Universiteit Gent.
- DEWILDE M., Wyffels F. 2014. Vondstmelding langs de Ventweg-Noord in Beveren-Roeselare (West-Vlaanderen), Onderzoeksrapporten Agentschap Onroerend Erfgoed 8, Brussel.
- EGGERMONT N., DERWEDUWEN N., 2009. Archeologische opgraving Ingelmunster Zandberg (prov. West-Vlaanderen), basisrapport conceptversie, Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv.
- GODERIS J., 1990. Silex-werktuigen, gevonden te Roeselare in de jaren zestig, in Westvlaamse Archaeologica, 6, 2, 63.
- HASQUIN H. 1980: Gemeenten van België: Geschiedkundig en administratief-geografisch woordenboek, Brussel: Gemeentekrediet van België.
- LAGA P, LOUWYE S. & GEETS S. 2001: Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium), Geologica Belgica 4, 135-152.
- MEES F. 1989: *Base maps and soil survey of undisturbed iron industry sites in the Zonien Forest (Loess belt, Belgium)*, Unpublished Licentiaat thesis, Rijksuniversiteit Gent.
- MERTENS J., DEVLIEGHER L., 1956. Oudheidkundig onderzoek in de Sint-Amanskerk te Hooglede, in Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis, deel XCIII, 70-80.
- MERTENS J., 1956. Hooglede (W.-VI.). Sint-Amanskerk, in: Archeologie 1956/1, 130.

MOSTERT M., BAKX R., 2015. Evaluatierapport A-15.0049, Roeselare, Beveren Noord, Vloedstraat, Opgraving, Gent: BAAC Vlaanderen.

VAN DER BEN D. 1997: *Het Zoniënwoud: een natuurmonument en zijn geschiedenis*, Lannoo, Tielt.

VAN REMOORTER O., DEMOEN D. 2016. Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, Lichtervelde-Stegelstraat, BAAC Vlaanderen Rapport 165.

VANDEPUTTE O. 2011: Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten: West-Vlaanderen, Tielt: Lannoo.

VAN GOIDSENHOVEN W., 2015. Conceptrapport Roeselare Onledegoedstraat, basisrapport conceptversie, Brugge: Ruben Willaert bvba.

VAN RANST E. & SYS C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (1:20 000), Gent: Universiteit Gent.

VERDEGEM S., VAN GOIDSENHOVEN W., 2016. *Vooronderzoeksrapport Hooglede Honzebrouckstraat*, Brugge: Ruben Willaert bvba.

Onlinebronnen:

AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN (AGIV) 2016: Kleurenorthofoto's [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 7 december 2016).

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI) 2016: Roeselare [online], <http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/#> (geraadpleegd op 7 december 2016).

8 Lijst met figuren

Figuur 1: Situering onderzoeksgebied op de Kadasterkaart	2
Figuur 2: Situering onderzoeksgebied op een orthofoto	3
Figuur 3: Situering onderzoeksgebied op de topografische kaart	4
Figuur 4: Het plangebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen.....	6
Figuur 5: Situering van het onderzoeksterrein op de DHM-kaart (detail)	7
Figuur 6: Situering onderzoeksgebied op de Tertiairgeologische kaart.....	9
Figuur 7: Situering onderzoeksgebied op de quartairgeologische kaart	11
Figuur 8: Situering onderzoeksgebied op de bodemkaart van Vlaanderen.....	13
Figuur 9: Het plangebied weergegeven op de Ferrariskaart.....	16
Figuur 10: Het plangebied weergegeven op de Poppkaart.....	18
Figuur 11: Het plangebied weergegeven op de Atlas van de Buurtwegen	19
Figuur 12: Situering van het onderzoeksterrein op de Vandermaelenkaart	20
Figuur 13: CAI-kaart van het onderzoeksgebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving	23
Figuur 14: Inplanting proefsleuven binnen het plangebied	27
Figuur 15: Overzicht van de uitgevoerde sleuven	28
Figuur 16: Profiel 3.01 (WP03)	30
Figuur 17: Profiel 4.01 (WP04)	31
Figuur 18: Profiel 8.02 (WP08)	31
Figuur 19: Profiel 10.01 (WP10)	32
Figuur 20: Profiel 8.01 (WP08)	32
Figuur 21: Profiel 11.01 (WP11)	33
Figuur 22: Houtskoolmeiler S.1.09 in het vlak	35
Figuur 23: Houtskoolmeiler S.1.09 in de coupe	36
Figuur 24: Houtskoolmeiler S.3.01 in het vlak	37
Figuur 25: Houtskoolmeiler S.3.01 in de coupe	37
Figuur 26: Houtskoolmeiler S.5.01 in het vlak	38
Figuur 27: Houtskoolmeiler S.5.01 in de coupe	39
Figuur 28: Houtskoolmeiler S.7.03 in het vlak	40
Figuur 29: Houtskoolmeiler S.7.03 in de coupe	41
Figuur 30: Kuil S.2.04 in de coupe	42
Figuur 31: Kuil S.1.01 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)	43
Figuur 32: Cluster humeuze kuilen in de zuidoostelijke hoek van het onderzoeksterrein	44
Figuur 33: Paalkuil S.2.07 in het vlak (boven) en in de coupe (onder).....	45
Figuur 34: Paalkuil S.2.08 in het vlak.....	46
Figuur 35: Kijkvenster rond paalkuil S.2.07	46
Figuur 36: Greppel 7.06 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)	48
Figuur 37: Greppel S.10.01 in het vlak	49
Figuur 38: Dubbele greppel S.5.02 en S.5.03 in het vlak.....	50
Figuur 39: Greppel S.5.02 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)	52
Figuur 40: Greppel S.5.03 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)	54
Figuur 41: Perceelsgreppel S.6.02 in het vlak	55
Figuur 42: Recente kuil S.5.05	56
Figuur 43: Bomkrater S.5.08.....	56
Figuur 44: Spoor S.1.18 in het vlak (boven) en in de coupe (onder).....	57
Figuur 45: Natuurlijk spoor S.3.03 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)	58
Figuur 46: Natuurlijk spoor S.3.04 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)	59
Figuur 47: Natuurlijk spoor S.4.01 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)	60
Figuur 48: Natuurlijk spoor S.4.05 in het vlak (boven) en in de coupe (onder)	62

Figuur 49: Stuk aardewerk uit greppel S.5.02	63
Figuur 50: Reensteen of kavelsteen uit S.6.02	64
Figuur 51: De verschillende types houtskoolmeiler	66
Figuur 52: Overzicht van meilers op beide terreinen langs de Honzebroekstraat/Honzebrouckstraat (kaart voorlopige resultaten)	67

9 Bijlagen

9.1 Lijsten

9.1.1 Fotolijst

9.1.2 Sporenlijst

9.1.3 Profielenlijst

9.1.4 Lijst monsters

9.1.5 Vondstenlijst

9.2 Kaartmateriaal: Alle-Sporenplan

9.3 Digitale versie van het rapport, de bijlagen en het fotomateriaal

Bijlage 9.1.1 Fotolijst

[illegible]

[illegible]

Bijlage 9.1.1 Fotolijst

[illegible]

Bijlage 9.1.2 Sporenlijst											
Spoor	WP	Vlak	Interpretatie	Vorm	Afmetingen (cm)	Textuur	Kleur	Inclusies	Aflijning	Hom/Het	Mate van bioturbatie
S.1.01	1	1	KUIL	ROND	70 X 65	ZS2	DGR GR	HK	SCHERP	HOMO	LAAG
S.1.02	1	1	GREPPEL	LANGWERPIG	50		GR		VAAG	HOMO	LAAG
S.1.03	1	1	KUIL	OVAAL	50 X 30		GR DGR	HK	SCHERP	HOMO	LAAG
S.1.04	1	1	KUIL	ONBEP			BE BR GR		VAAG	HETERO	
S.1.05	1	1	KUIL	ROND	65 X 55		DGR GR	HK	SCHERP	HOMO	
S.1.06	1	1	KUIL	LANGWERPIG		ZS2	DGR GR	HK	SCHERP	HOMO	
S.1.07	1	1	PK	ROND	35	ZS2	DGR GR	HK	MATIG	HOMO	LAAG
S.1.08	1	1	GREPPEL	LANGWERPIG		ZS2	DGR GR	HK	MATIG	HOMO	LAAG
S.1.09	1	1	MEILER	RECHTH							
S.1.10	1	1	MEILER	LANGWERPIG							
S.1.11	1	1	KUIL	ROND	75	ZS2	BR GR DGR	HK	VAAG	HETERO	MH
S.1.12	1	1	KUIL	LANGWERPIG							
S.1.13	1	1	PK	ROND							
S.1.14	1	1	PK	OVAAL	45 X 35		DGR		ZEER SCHERP	HOMO	
S.1.15	1	1	KUIL	OVAAL			DGR		SCHERP	HOMO	
S.1.16	1	1	ONBEP	LANGWERPIG			GR	HK	VAAG	HOMO	
S.1.17	1	1	PK OF NAT	OVAAL			LGR	STERK UITGELOOGD	VAAG		
S.1.18	1	1	KUIL	ROND			GR DGR		MATIG	HOMO	
S.2.01	2	1	KUIL	LANGWERPIG		ZS2	GR DGR BE	HK BS	VAAG	HETERO	
S.2.02	2	1	KUIL	ROND	65 X 60	ZS2	BR GR	HK BS	MATIG	HOMO	LAAG
S.2.03	2	1	GREPPEL	LANGWERPIG	180		BR GR	HK	ERG VAAG	HOMO	LAAG
S.2.04	2	1	KUIL	OVAAL	50 X 45		DGR GR	HK++	SCHERP	HOMO	LAAG
S.2.05	2	1	GREPPEL	LANGWERPIG	55		DGR GR	HK	SCHERP	HOMO	
S.2.06	2	1	KUIL	ROND	90		DGR GR	HK	SCHERP	HOMO	
S.3.01	3	1	MEILER	RECHTH		ZS2	DGR GR BR BE	HK++	SCHERP TOT MATIG	HETERO	MH
S.3.02	3	1	KUIL	RECHTH			BR BE		SCHERP	HETERO	LAAG
S.3.03	3	1	KUIL	ROND	55		GR BR		MATIG	HOMO	LAAG
S.3.04	3	1	KUIL	RECHTH	50 X 20		LGR	STERK UITGELOOGD	VAAG	HOMO	
S.3.05	3	1	GREPPEL	LANGWERPIG	165						
S.4.01	4	1	KUIL	ROND	75	ZS2	GR DGR	HK	VAAG	HOMO	LAAG
S.4.02	4	1	KUIL	RECHTH	135		BR DBR BE		SCHERP	HETERO	LAAG
S.4.03	4	1	KUIL OF NT	ROND	65		BR BE		BIJZONDER VAAG	HOMO	
S.4.04	4	1	GREPPEL	LANGWERPIG			DGR BR BE GEVLEKT		SCHERP	HETERO	
S.4.05	4	1	MEILER?								
S.4.06	4	1	GREPPEL OF KUIL	LANGWERPIG			GR	HK	MATIG	HOMO	LAAG
S.4.07	4	1	KUIL OF NT	ROND	75		LGR	STERK UITGELOOG	ERG VAAG	HOMO	LAAG
S.4.08	4	1	GREPPEL	LANGWERPIG	50	ZS2	GR		VAAG	HOMO	LAAG
S.4.09	4	1	KUIL	OVAAL		ZS2	LGR WIT	STERK UITGELOOGD, HK	ERG VAAG	HOMO	
S.4.10	4	1	GREPPEL				GR	HK	SCHERP		

Bijlage 9.1.2 Sporenlijst											
Spoor	WP	Vlak	Interpretatie	Vorm	Afmetingen (cm)	Textuur	Kleur	Inclusies	Aflijning	Hom/Het	Mate van bioturbatie
S.4.11	4	1	GREPPEL	LANGWERPIG			GR	HK	SCHERP		
S.5.01	5	1	MEILER	RECHTH			DGR ZW	HK+++	SCHERP	HOMO	LAAG
S.5.02	5	1	GREPPEL	LANGWERPIG	45	ZS2	DGR GR	HK	SCHERP	HOMO	LAAG
S.5.03	5	1	GREPPEL	LANGWERPIG	45	ZS2	GR	HK	SCHERP	HOMO	LAAG
S.5.04	5	1	PK OF NAT	ROND	30		LGR	STERK UITGELOOGD	VAAG	HOMO	
S.5.05	5	1	KUIL OF NAT	ROND	110		BR BE LGR		ZEER VAAG	HETERO	
S.5.06	5	1	PK	ROND	35		GR		VAAG	HOMO	
S.5.07	5	1	GREPPEL								
S.5.08	5	1	BOMKRATER	OVAAL	60 X 30		BR GR	MXX	VAAG	HETERO	LAAG
S.5.09	5	1	GREPPEL	LANGWERPIG	110		GR		VAAG	HOMO	LAAG
S.5.10	5	1	PK?	ROND	35		DGR GR	HUMEUS	SCHERP	HOMO	
S.6.01	6	1	GREPPEL? NAT?	LANGWERPIG			LGR		VAAG	HOMO	
S.6.02	6	1	GREPPEL								
S.6.03	6	1	CONC HOUTSKOOL								
S.7.01	7	1	KUIL	ROND			GR LGR		VAAG	HOMO	LAAG
S.7.02	7	1	GREPPEL								
S.7.03	7	1	MEILER								
S.7.04	7	1	KUIL	ROND	25		LGR	STERK UITGELOOGD	VAAG	HOMO	
S.7.05	7	1	KUIL	OVAAL	35		DGR	HK+++	SCHERP	HETERO	LAAG
S.7.06	7	1	GREPPEL	LANGWERPIG	50		GR	MXX	SCHERP	HOMO	LAAG
S.8.01	8	1	KUIL	OVAAL	70		GR	HK	MATIG	HOMO	LAAG
S.8.02	8	1	GRE	LANGWERPIG	320		BR GR	HK	MATIG	HOMO	LAAG
S.10.01	10	1	GREPPEL	LANGWERPIG	45		LGR BR	HK	ERG VAAK	HOMO	
S.10.02	10	1	PK?	OVAAL	45 X 35		LGR	UITGELOOGD	VAAG	HOMO	
S.10.03	10	1	KUIL OF NAT	OVAAL			LGR	UITGELOOGD	VAAG	HOMO	
S.10.04	10	1	KRATER	ROND	60		GR	MXX	SCHERP	HOMO	

Bijlage 9.1.3 Profielenlijst

Profielnummer	WP	Profielfoto
P101	1	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP1 - P101 - Vlak1 - 001.JPG
P201	2	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP2 - P201 - Vlak1 - 001.JPG
P301	3	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP3 - P301 - Vlak1 - 001.JPG
P401	4	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP4 - P401 - Vlak1 - 001.JPG
P501	5	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP5 - P501 - Vlak1 - 001.JPG
P601	6	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP6 - P601 - Vlak1 - 001.JPG
P801	8	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP8 - P801 - Vlak1 - 001.JPG
P802	8	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP8 - P802 - Vlak1 - 001.JPG
P901	9	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP9 - P901 - Vlak1 - 001.JPG
P1001	10	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP10 - P1001 - Vlak1 - 001.JPG
P1101	11	2017-0096 - Roeselare Honzebroekstraat - WP11 - P1101 - Vlak1 - 001.JPG

Bijlage 9.1.4 Lijst monsters										
Staalnummer	Categorie	WP	Vlak	Spoor	Laag	Vulling	Inzamelwijze	Maaswijdte	Volume	Analyse
M1	HK	1	1	S109	1		Bulk	5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M2	HK	1	1	S109	1		Bulk	0.5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M3	HK	1	1	S110	1		Bulk	5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M4	HK	1	1	S110	1		Bulk	0.5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M5	HK	3	1	S301	1		Bulk	5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M6	HK	3	1	S301	1		Bulk	0.5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M7	HK	3	1	S301	4		Bulk	5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M8	HK	3	1	S301	4		Bulk	0.5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M9	HK	4	1	S405	1		Bulk	5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M10	HK	4	1	S405	1		Bulk	0.5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M11	HK	5	1	S501	1		Bulk	5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M12	HK	5	1	S501	1		Bulk	0.5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M13	HK	7	1	S703	7		Bulk	5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen
M14	HK	7	1	S703	7		Bulk	0.5 mm	10l voor zeven	Nog te bepalen

Bijlage 9.1.5 Vondstenlijst							
Vondst	Categorie	WP	Vlak	Spoor	Aantal hoeveelheid	Coupe	Herkeningsnummer plannen
V1	NST	6	1		1	/	
V2	AW	5	1	S502	1	x	Tek. Nr. 2

- Legenda
- Coupes
  - Profielen
  - Classificatie sporen
    - Greppel
    - Meiler
    - Nat
    - Paalkuil
    - Drainage
    - Kuil
    - Bomkrater
    - Recent
    - Verstoring
    - Werkputten
    - Onderzoeksterrein
    - Reenstenen

